

Odjel za povijest umjetnosti
Sveučilišta u Zadru

JEDNOPREDMETNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ POVIJESTI UMJETNOSTI NA ODJELU ZA POVIJEST UMJETNOSTI SVEUČILIŠTA U ZADRU

UVOD

1.1

Studij povijesti umjetnosti u Zadru kontinuirano se provodi od osnutka Filozofskog fakulteta 1954. godine. Donedavno je (do osnutka studija na Sveučilištu u Rijeci), uz onaj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu bio jedini studij povijesti umjetnosti na tlu Hrvatske. Kroz čitavo vrijeme postojanja, najprije u sklopu Filozofskog fakulteta, a zatim Sveučilišta u Zadru, stekao je ugled studija na kojem naučavaju, istražuju i školuju se vrsni povjesničari umjetnosti koji su u posljednjih nekoliko desetljeća znanstvenim doprinosima, poglavito baveći se temama koje su pokrivale razdoblja od ranokršćanske do umjetnosti XX. stoljeća značajno unaprijedili povijest umjetnosti Hrvatske. Mnogi su od njih djelovanjem u sklopu Sveučilišta, Zavoda za povijesne znanosti HAZU, Državnog arhiva, Narodnog i Arheološkog muzeja u Zadru, te drugih ustanova u Dalmaciji, na tom području stvorili jezgru struke. Osim toga, ovaj je studij iznjedrio generacije diplomiranih povjesničara umjetnosti koji su djelovali na prosvjećivanju društva kao nastavnici na srednjim školama, kustosi, i novinari.

Valja naglasiti i činjenicu da zbog visoke koncentracije ključnih povjesno-umjetničkih spomenika i artefakata svih stilskih razdoblja u gradu Zadru i njegovoj bližoj okolini student ima mogućnosti izravnog dodira s osnovnim predmetom studija: umjetničkim izrazom. Osim toga, program predviđa nastaviti dosadašnju praksu obvezne terenske nastave koja se izvodi u gradovima i umjetničkim zbirkama Hrvatske i Europe.

Studij povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zadru obrazovat će stručne osobe koje će naći zaposlenje u brojnim javnim i privatnim institucijama koje izriču potrebe za profilom povjesničara umjetnosti i kulture (istraživački instituti, muzeji, galerije, srednjoškolske ustanove, turistička poduzeća). Potražnju tržišta rada za povjesničarima umjetnosti potvrđuje i činjenica nedavnog otvaranja studija povijesti umjetnosti u Rijeci i Splitu.

1.2

Novi preddiplomski studij povijesti umjetnosti u prvom će redu biti utemeljen na dosadašnjim znanstvenim spoznajama s područja nacionalne i europske povijesti umjetnosti, ali će u nastavni proces biti uključene i recentne znanstvene spoznaje, kao i rezultati najnovijih istraživanja s područja srodnih znanosti i umijeća (povijest, arheologija, muzeologija, umjetničko stvaralaštvo, dizajn, i sl.). Nastavni proces uključuje i nastavak suradnje s Odjelima za povijest umjetnosti u Rijeci i Zagrebu, te Ljubljani, Kopru, Padovi, Bologni, ali i relevantnim stručnim institucijama kao što su Institut za povijest umjetnosti, Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Zadru, Rijeci, Splitu i Dubrovniku, kao i hrvatskim muzejsko-galerijskim ustanovama.

Sve navedeno smatramo dovoljnim razlozima pokretanju, a zapravo nastavku studija povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zadru u sklopu implementacije Bolonjske deklaracije u visoko školstvo Republike Hrvatske.

1.3

Program studija odjela za povijest umjetnosti kompatibilan je s onima na Sveučilištima u Zagrebu i Rijeci, te s programima Oddeleka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, "Storia delle arti e conversazione dei beni artistici" Sveučilišta Cà Foscari u Veneciji, "Storia e tutela dei beni artistici" Università degli Studi di Firenze, te studija na Dipartimento di Architettura, Urbanistica e Rilevamento na Università di Padova. Na taj je način ovaj studijski program u potpunosti otvoren horizontalnoj pokretljivosti nastavnika i studenata koji će biti u mogućnosti privremeno boraviti i na ostalim europskim sveučilištima na kojima većina odjela za povijest umjetnosti provodi kompatibilne programe. Istovremeno, otvorenošću sadržaja i predviđenim bodovnim sustavom, program predviđa i fluktuaciju studenata unutar matične ustanove, tj. na drugim sastavnicama Sveučilišta u Zadru.

2. OPĆI DIO

2.1

Naziv studija

Jednopedmetni preddiplomski studij povijesti umjetnosti

2.2

Nositelj studija je Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru

2.3

Trajanje studija

Jednopedmetni preddiplomski studij povijesti umjetnosti traje šest (6) semestara. Preddiplomski studij predstavlja zaokruženu cjelinu; završetkom tog studija student raspolaže osnovnim kvanutmom znanja o povijesti umjetnosti..

2.4

Uvjeti upisa na studij

Uvjet za upis na preddimplomski studij jest uspjeh na razredbenom postupku koji uključuje pismenu provjeru znanja i sposobnosti, te razgovor na kojem se ocjenjuje motivacija i spremnost kandidata za diplomski studij.

Nakon odslušanih šest semestara preddiplomskog studija studenti imaju pravo na godinu dana apsolvetskog staža (pripreme za diplomski studij ili dovršavanje obveza iz preddiplomskog studija).

2.5

Preddiplomski studij

Program jednopedmetnog preddiplomskog studija povijesti umjetnosti detaljno je razrađen prema kolegijima i pripadajućim im ECTS bodovima u nastavku ovog dokumenta. Preddiplomski studij povijesti umjetnosti omogućava naslov prvostupnika povijesti umjetnosti koji je osposobljen za poslove manje razine zahtjevnosti u muzejima, galerijama, službama zaštite spomenika, rad u turističkim djelatnostima, djelatnostima u upravnim poslovima vezanima uz umjetničku baštinu (npr. referenti za kulturu u republičkim, županijskim i gradskim upravama), trgovinom umjetničkim predmetima, novinarstvom, i sl.

2.6

Akademski naslov

Završetkom preddiplomskog studija student stječe akademski naziv prvostupnika (baccalaureus / baccalaurea) povijesti umjetnosti.

3.1

Popis obveznih i izbornih predmeta i modula s brojem sati aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS bodova

POVIJEST UMJETNOSTI KAO PREDDIPLOMSKI JEDNOPREDMETNI STUDIJ

I semestar JPD	P	S	V	T¹	M	U	B
Osnove likovnih umjetnosti	26	12		7		45	5
Umjetnost drevnih civilizacija	35	15		10		60	6
Osnove arhitekture	26	12		7		45	5
Antička ikonografija	15	10		5		30	2
Izborni kolegij po slobodnom izboru			30			30	2
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti ²	15	10		5		30	3
Izborni kolegij srodnog područja ³	15			15		30	3
Kolegij po slobodnom izboru	15	15				30	2
Ukupno	147	74	30	49		300	30
II. semestar JPD	P	S	V	T	M	U	B
Osnove povijesti umjetnosti	35	15		10		60	6
Umjetnost Grčke i Rima	35	15		10		60	6
Umjetnost ranog krćanstva i Biizanta	35	15		10		60	6
Krććanska ikonografija	15	10		5		30	3
Izborni kolegij po slobodnom izboru			30			30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10		5		30	3
Izborni kolegij srodnog područja	15			15		30	3
Ukupno:	150	65	30	55		300	30
III. semestar JPD	P	S	V	T	M	U	B
Umjetnost ranog srednjeg vijeka zapadne Europe	35	15		10		60	6
Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka	35	15		10		60	6
Umjetnost romanike	35	15		10		60	6
Vježbe iz informatike I.			30			30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10		5		30	3
Izborni kolegij srodnog područja	15	15				30	3
Kolegij po slobodnom izboru	15	15				30	3
Ukupno:	150	85	30	35		300	30

¹ Terenska nastava ne odvija se na bazi tjednog opterećenja, nego prema posebnom planu izvođenja terenske nastave.

² Izborni kolegiji nisu trajno definirani, već se mijenjaju svaki semestar, s novom ponudom tema. Tijekom akademske godine 2005-06. studentima su ponuđeni sljedeći izborni kolegiji: Povijest fotografije I., Povijest fotografije II., Europske katedrale I., Europske katedrale II., Hrvatska srednjovjekovna skulptura, Karolinška umjetnost i njezini odrazi u Hrvatskoj, Grad i povijest I. (Antički grad), Grad i povijest II. (Srednjovjekovni grad).

³ Kao srodna područja za studente povijesti umjetnosti računaju se: povijest, književnost, arheologija, filozofija, sociologija i klasična filologija.

IV.semestar JPD	P	S	V	T	M	U	B
Umjetnost gotike	35	15		10		60	6
Hrvatska umjetnost romanike i gotike	35	15		10		60	6
Umjetnost renesanse I.	35	15		10		60	6
Umjetnost baroka I.	35	15		10		60	6
Vježbe iz informatike II.			30			30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10		5		30	3
Ukupno	155	70	30	45		300	3
V. semestar JPD	P	S	V	T	M	U	B
Umjetnost renesanse II.	35	15		10		60	6
Umjetnost baroka II.	35	15		10		60	6
Hrvatska umjetnost renesanse i baroka	35	15		10		60	6
Umjetnost 19. stoljeća I.	35	15		10		60	6
Strani jezik I.	15	15				30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10		5		30	3
Ukupno	170	85		45		300	3
VI. semestar	P	S	V	T	M	U	B
Umjetnost 19. stoljeća II.	35	15		10		60	6
Umjetnost 20. i 21. stoljeća	70	30		20		120	12
Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. stoljeća	35	15		10		60	6
Strani jezik II.	15	15				30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10		5		30	3
Ukupno	170	85		45		300	30
Ukupno (I.-VI.)	942	464	120	274		1800	180

LEGENDA:

P - predavanja

S - seminari

V - vježbe

T - terenske rad

M - mentorski rad

U - ukupno

B - ects bodovi

3.2

Opis svakog pojedinog predmeta

1. OSNOVE LIKOVNIH UMJETNOSTI (PUJ 111)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA: 7 sati

ECTS BODOVI: 5

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. LIKOVNE TEHNOLOGIJE:

CRTAČKE TEHNIKE: Papir i ostale podloge za crtanje. Srebrenka, olovka, ugljen, kreda, pero, metalno pero, kist, trska.

GRAFIČKE TEHNIKE: Vrste grafičkih papira. Tehnike dubokog tiska (bakrorez, bakropis, mezzotinta, akvatinta, nadorez). Tehnike visokog tiska (drvorez, linorez) Tehnike plošnog tiska (litografija), serigrafija.

SLIKARSKE TEHNIKE: Vrste slikarskih podloga. Suhe i mokre tehnike slikarstva: pastel, akvarel, gvaš, tempera, ulje, akrilik, kolaž, freska i druge tehnike zidnog slikarstva, enkaustika. Struktura namaza (faktura): lazura, impasto itd. Posebne slikarske tehnike: mozaik, vitrail, tapiserija.

KIPARSKE TEHNIKE: Tehnike oduzimanja: Drvo, bjelokost, kamen. Tehnike dodavanja: Glina, vosak, terakota, porculan, staklo, sintetički materijali, odljevi u bronci, aluminiju i plemenitim metalima. Kombinirane tehnike: Hrizelefantin i dr.

II. VIZUALNA PERCEPCIJA, PROMIŠLJANJE I LIKOVNI JEZIK

A. SLIKARSTVO

Vizualno iskustvo. Problemi procesa vizualizacije u dvodimenzionalnoj formi.

ELEMENTI FORME:

Linija: struktura linije, analiza toka, vrsta linije: izražajna, opisna, obrisna (konturna), stilizirajuća.

Boja: boje spektra, temeljne boje, komplementarne boje. Osnovni kontrasti boja: Kontrast boje prema boji, kontrast svijetlo-tamno, kontrast toplo - hladno, komplementarni kontrast, simultani kontrast, kontrast kvaliteta, kontrast kvantiteta. Oblikovanje bojom: plošno obojenje, lokalna boja, svjetlo-sjena, ton, valer.

STRUKTURA: Disperzija i koncentracija likovnih elemenata, kontrast, simetrija, ritam, proporcija

PROSTOR SLIKE: Konglomerat, semantička perspektiva - perspektiva značenja, vertikalna perspektiva, obrnuta perspektiva, linearna ili geometrijska perspektiva, atmosferska perspektiva, koloristička perspektiva.

VIZUALNI RED I JEDINSTVO IZRAZA (Kompozicija):

Kompozicija u odnosu na dispoziciju i odnose likovnih elemenata: horizontalna, vertikalna, dijagonalna, piramidalna, kružna, vrtložna (centrifugalna i centripetalna)

Kompozicija u odnosu na prostor slike: kompozicija po zakonu kadra, plošna (dekorativna), prostorna (linearna, atmosferska i koloristička perspektiva).

SLIKARSKI MOTIVI: portret, autoportret, karikatura, ljudska figura, akt, genre, životinja, pejzaž, veduta, interijer, mrtva priroda.

VRSTE I PRIMJENE SLIKARSTVA

B. KIPARSTVO:

Problemi vizualnog procesa u trodimenzionalnoj formi

ELEMENTI FORME: Volumen i prostor, ploha, linija, boja, površina.

Struktura kiparskog djela. Kiparski motivi. Vrste i primjene kiparskih djela

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Radovan Ivančević, Likovni govor, uvod u svijet likovnih umjetnosti, Profil, Zagreb 1997.

Frane Paro, Grafika, Zagreb 1991.

Radovan Ivančević, Perspektive, Školska knjiga, Zagreb, 1991.

Jadranka Damjanov, Vizualni jezik i likovna umjetnost, Školska knjiga, Zagreb 1991.

Marcel Bačić, Jasenka Mirenić-Bačić, Uvod u likovno mišljenje, Školska knjiga, Zagreb 1996.

M. C. Prette, A. D. Giorgis, Leggere 'L Arte (prvi dio: Linguaggi), Giunti Gruppo Editoriale, Firenze, 1999.

Johannes Itten, Umjetnost boje (str. 32-87), Umetnička akademija u Beogradu, Beograd 1973.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965.

M. Peić, Pristup likovnom djelu, Zagreb 1971.

Bates Lowry, The visual experience, Harry Abrams, New York 1967.

D. Hozo, Umjetnost multioriginala, Mostar 1988.

Rudolf Arnheim, Art and Visual Perception, University of California Press, Los Angeles, 1997.

2. UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA – PUJ 112

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Marija Kolega, docent

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: Obvezni

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara (Ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 7 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij se sastoji od uvodnog dijela, poglavlja posvećenog umjetnosti drevnih civilizacija Bliskog Istoka i poglavlja o umjetnosti egejskih civilizacija brončanog doba (dalje ECBD).

U uvodnom se dijelu obrađuju sljedeće teme: definicija znanosti o umjetnosti i njezin odnos prema drugim povijesnim znanostima, periodizacija povijesti i umjetnosti, definicija pojmova «kultura», «civilizacija», «stil», «stilska epoha», itd.

U sklopu poglavlja o velikim civilizacijama Bliskoga Istoka najprije se obrađuju prirodni i zemljopisni faktori te definira u kojoj su mjeri doprinjeli razvoju civilizacija staroga Egipta i Mezopotamije. Zatim se kronološki obrađuje umjetnost faraonskog Egipta kroz sljedeće tematske cjeline: kronološki prikaz egipatske povijesti i umjetnosti, graditeljstvo i urbanizam (piramide, mastabe, kraljevske grobnice u stijeni, arhitektonski stilovi, hramovi i stambena arhitektura), skulptura (monumentalna skulptura, reljefna skulptura, težnje k portretistici), slikarstvo i umjetnički obrt. Graditeljstvo, umjetnost i umjetnički stilovi Mezopotamije obrađuju se kroz četiri poznate povijesne epohe: sumersko-akadsku, babilonsku, asirsku i perzijsku (ahemenidsku). Posebna se pažnja posvećuje razvoju gradova, terasastih hramova (zigurata), urbanizmu Babilona te izgledu asirskih i perzijskih kraljevskih palača (posebice zadnjih zbog snažnih veza s grčkom civilizacijom) kao najzanimljivijim fenomenima civilizacija stare Mezopotamije.

Poglavlje o umjetnosti ECBD započinje uvodnim dijelom, u kojem se obrađuju sljedeće tematske cjeline: prirodni i zemljopisni položaj Grčke i šireg prostora Egeje, klimatski uvjeti i prirodni resursi, kratki historijat otkrića ECBD, terminologija, tripartitna kronologija, itd. Zatim se kronološki obrađuju najvažniji umjetnički spomenici ECBD: minojski gradovi i gradovi-palače, mikenske kraljevske citadele, fortifikacijska arhitektura i druge strukture; tipovi grobnica (kraljevski grobni krugovi, grobnice s odajom, tolosi), zidno slikarstvo, monumentalna i sitna figuralna plastika, umjetnički obrt (keramičko i nekeramičko posuđe, keramički stilovi). Pažnja se poklanja i temama interdisciplinarnog karaktera: pojavi pisma (linear A i B), pogrebnim običajima, nastanku i razvoju religijskih sustava, historicitetu trojanskog rata i mita o Atlantidi, itd.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

P. G. Bahn (ur.), Arheologija. Tragovima velikih civilizacija, Rijeka, 2006.; I. Uranić, Stari Egipat. Povijest, književnost i umjetnost drevnih Egipćana, Zagreb, 2004.; H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Varaždin, 2003. (ili neko drugo izdanje); A. Siliotti, Egipat, hramovi, ljudi i bogovi, Zagreb, 1999.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; C. J. Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Rijeka, 1970.; W. Westendorf, Drevni Egipat, Rijeka, 1969.; G. Hafner, Kreta i Helada, Rijeka, 1969.

Dopunska

P. G. Bahn (ur.), Arheologija. Tragovima velikih civilizacija, Rijeka, 2006.; I. Uranić, Stari Egipat. Povijest, književnost i umjetnost drevnih Egipćana, Zagreb, 2004.; H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Varaždin, 2003. (ili neko drugo izdanje); A. Siliotti, Egipat, hramovi, ljudi i bogovi, Zagreb, 1999.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; C. J. Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Rijeka, 1970.; W. Westendorf, Drevni Egipat, Rijeka, 1969.; G. Hafner, Kreta i Helada, Rijeka, 1969.

3. OSNOVE ARHITEKTURE – PUJ 113

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: I.

STATUS KOLEGIJA: Obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P26 + S12 + T7)

TERENSKA NASTAVA: 7 sati

ECTS BODOVI: 5

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Osnove arhitekture kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se temeljnim oblicima, građom i namjenom građevina iz prošlosti. Povijesnu arhitekturu tumači, u cjelini i u njezinim zasebnim pojavnim oblicima, kao likovnu umjetnost, odnosno umjetnost građenja prostora. Objašnjava građevine na razini arhitektonskih komponenata: forme, konstrukcije i funkcije. Analiza zgrade kao metoda proučavanja njezine arhitekture nije ograničena samo na oblik već je proširena na građu i namjenu kao bitne sastojke umjetnosti građenja prostora. Metodske jedinice: prostor, grad, trg, ulica, kuća, vijećnica, hram i sl., te red (dorski, jonski, korintski), ili stil (bizantski, romanički ili gotički na pr.), ili, pak, tip (longitudinalni i centralni), te oblik (bazilika, rotonda, trikonhos ili quinquinx na pr.) – analiziraju se u slijedu povijesti i civilizacija. Široki okvir tome čini mediteranski kulturni krug u starome vijeku te evropske zemlje u srednjemu i novom vijeku. Težište građe odnosi se na razdoblje od uspostave Rimskoga carstva do propasti Mletačke republike; dakle, na mijene i međusobne veze, utjecaje epoha i stilova s kojima je nastala i glavina povijesnoga nasljeđa u hrvatskoj baštini. Teme su metodički razvrstane u četiri grupe razmatranja:

- 1) elementi arhitekture (dekorativni, konstruktivni i funkcionalni dijelovi povijesne građevine),
- 2) arhitektonska struktura (cjelina jedne povijesne građevine),
- 3) arhitektonski kompleks (sklop povijesnih građevina koje čine zasebnu cjelinu),
- 4) arhitektonska aglomeracija (povijesno naselje > ruralne i urbane cjeline > selo i grad u prošlosti).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna: W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture I*, Zagreb 1999., 11-272.; W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture II*, Zagreb 2000., 297-564.; M. Vitruvius Pollio, *Deset knjiga o arhitekturi*, Zagreb 1999., 11-220.; J. Summerson, *Klasični jezik arhitekture*, Zagreb 1998., 139.; B. Zevi, *Znati gledati arhitekturu*, Zagreb 2000., 7-141.

dopunska:

G. C. Argan, *Arhitektura i kultura*, Split 1989.; G. Bachelard, *Poetika prostora*, Zagreb 2000.; A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb 1997.; J. Damjanov, *Vizualni jezik i likovna*

umjetnost, Zagreb 1991.; K. Otto-Dorn, *Islamska umjetnost*, Novi Sad 1971.; H. Focillon, *Život oblika*, Zagreb 1995.; D. Grlić, *Estetika IV*, Zagreb 1979.; H. V. Janson, *Povijest umjetnosti*, Zagreb; B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća I, II i III*, Zagreb.; L. Munford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988.; P. Murray, *The Architecture of the Italian Renaissance*, Thames and Hudson 1988.; B. N. Nestorović, *Arhitektura starog veka*, Beograd 1962.; N. Pavsner, *An Outline of European Architecture*, Penguin Books 1990.; H. Redžić, *Historija arhitekture – stari vijek*, Sarajevo 1969.; V. Zamarovsky, *Grčko čudo*, Zagreb 1974.

4. ANTIČKA IKONOGRAFIJA – PUJ 114

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Marija Kolega, docent

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 2

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Definiranje pojma i sadržaja kolegija, usvajanje terminologije vezane uz ikonografiju, te savladavanje metoda ikonografske i ikonološke analize. Upoznavanje sa značenjem i razvojem ikonografskih normi u vizualnim umjetnostima različitih povijesnih i stilskih razdoblja. Upoznavanje s osnovnim pojmovima vezanim uz mitologiju i ikonografiju drevnih civilizacija mediteranskog prostora, te grčke i rimske mitologije. Definiranje utjecaja antičke mitologije na kršćansku ikonografiju.

Upoznavanje s mitologijama drevnih civilizacija Bliskog Istoka. Ikonografija egipatske umjetnosti. Grčka mitologija (literarni izvori, ikonografija grčke umjetnosti). Ikonografija rimske umjetnosti (literarni izvori, razvojne smjernice rimske religije i mitologije, utjecaji grčke i etrurske religije, te orijentalnih kultova na ikonografiju rimske umjetnosti). Antička mitologija kao dio kršćanske umjetnosti.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

P. Olalla, Mitološki atlas Grčke, Zagreb 2007; R.van Straten, Uvod u ikonografiju. Teoretske i praktične upute, Zagreb, 2003.; I. Uranić, Sinovi Sunca. Vjervanija starih Egipćana, Zagreb, 1997.;

J. Hall, Rječnik tema i simbola u umjetnosti, Zagreb, 1991.; J. Gray, Mitologija Bliskog Istoka, Ljubljana, 1988; V. Ions, Egipatska mitologija, Ljubljana, 1988; J. Pinsent, Grčka mitologija, Ljubljana, 1988.; S. Perown, Rimska mitologija, Ljubljana, 1988.; Umjetnost u slici (Visoke kulture starog vijeka, Kreta i Helada, Atena i Rim), Rijeka, 1970.

Dopunska

I. Uranić, Ozirisova zemlja. Egipatska mitologija i njezini odjeci na zapadu, Zagreb, 2005.; T. H. Carpenter, Art and Myth in Ancient Greece, London, 1996.; J. Boardmann, Greek Art, London, 1996.; M. Wheeler, Roman Art and Architecture, London, 1989.; The Encyclopedia of Religion, 1 – 16, Macmillan and Free Press, 1987.; R. Graves, Grčki mitovi, Beograd 1987.; Easterling – Muir, Greek Religion and Society, Cambridge, 1985.; G. Schwab, Najljepše priče klasične starine, I – III, Zagreb, 1985.; Leksikon Mit i umjetnost, Beograd, 1984.; R. MacMullen, Paganism in the Roman Empire, New Haven, 1981.; J. H. Liebeshuetz, Continuity and change in Roman Religion, Oxford, 1979.; V. Zamarovsky, Junaci antičkih mitova, Zagreb, 1973.

<http://www.perseus.tufts.edu> (Perseus Project)

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html> (Ancient History Sourcebook)

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

5. OSNOVE POVIJESTI UMJETNOSTI – PUJ 125

NOSITELJ KOLEGIJA dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: Obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 7 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

DISTINKCIJA POJMOVA: stil, pokret, pravac, tendencija, škola

UZROCI I PROBLEMI NASTANKA LIKOVNOG STILA

RAZVOJ STILA: Nastanak, rana faza, zrela faza, dekadencija, manirizam.

GLAVNE STILSKE ODREDNICE I STILSKA RAZDOBLJA U POVIJESTI UMJETNOSTI (osnovne karakteristike pojedinog stila, pokreta ili razdoblja) :

1. Rane kulture Sredozemlja i Bliskog istoka
2. Klasične kulture Sredozemlja
3. Ranokršćanska umjetnost
4. Bizantska umjetnost
5. Ranosrednjovjekovna umjetnost Europe
6. Umjetnost romanike
7. Umjetnost gotike
8. Islamska umjetnost
9. Umjetnost renesanse i manirizma
10. Umjetnost baroka i rokoka
11. Stilovi u umjetnosti XIX. stoljeća: klasicizam, romantizam, realizam, akademski realizam, impresionizam, postimpresionizam.
12. Tendencije i pokreti XX. stoljeća: Stil 900, fovizam, kubizam, ekspresionizam, futurizam, metafizička umjetnost, dadaizam, nadrealizam, nefigurativna umjetnost, konstruktivizam, enformel, pop-art, nova figuracija, konceptualna umjetnost, kinetička umjetnost, fluksus, performans, instalacije

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I PRAĆENJE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

H.W.Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003. (Uvodna poglavlja za pojedine stilove, pravce i pokrete)

Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965. (Natuknice o pojedinom stilskom razdoblju, pravcu ili pokretu)

M. C. Pette, A. D. Giorgis, Leggere'L Arte (drugi dio: Epoche, Stili), Giunti Gruppo Editoriale, Firenze, 1999.

R. Ivančević, Umjetničko blago Hrvatske, Motovun 1986.

Du Ry, Drevni Egipat, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Hafner, Kreta i Helada, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Hafner, Atena i Rim, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Schug, Bizant i njegov svijet, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Döling/Backes, Rađanje Evrope, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Du Ry, Svijet islama, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Sauchal, Srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Hofstätter, Kasni srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Wolf/Millen, Renesansa, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Andersen, Barok i rokoko, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Schultze, Devetnaesto stoljeće, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Schug, Suvremena stremljenja, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Dopunska literatura:

G. Bazin, Povijest umjetnosti, Zagreb, 1968.

K. Clark, Civilizacija, Zagreb 1987.

C. Semenzato, Svijet umjetnosti, Zagreb 1991.

E.H. Gombrich, Povijest umjetnosti, Golden marketing, Zagreb 1999.

Internet izvori:

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

6. UMJETNOST GRČKE I RIMA – PUJ 126

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Marija Kolega, docent

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Sukladno naslovu, kolegij je sadržajno podijeljen u dva poglavlja: u prvom se razmatra umjetnost antičke Grčke, a u drugom antička umjetnost Apeninskog poluotoka.

Poglavlje o grčkoj umjetnosti započinje obradom povijesnih vrela važnih za proučavanje grčke civilizacije (Plinije Stariji, Pauzanija i dr.) i kronološkim prikazom grčke civilizacije do pojave kršćanstva s pripadajućom terminologijom (objašnjenje naziva arhaika, klasika, helenizam, itd.). Zatim se kronološki obrađuju najvažnija stilska razdoblja i aspekti grčke civilizacije: Grčka od mikenske do arhajske epohe (geometrijska umjetnost, drveno graditeljstvo, velika kolonizacija), arhajska epoha ili početak prave grčke kulture (orijentalni utjecaji, razvoj keramičkog slikarstva, prijelaz s drvenog na kameno graditeljstvo, pojava dorskog, jonskog i eolskog stila, pojava monumentalne kamene skulpture), klasična epoha (strogi, visoki, bogati i zreli stil u skulpturi, razvoj crvenofiguralnog stila, atenska akropola, mješanje stilova, pojava korinskog stila, jonska renesansa, literarni zapisi o zidnom slikarstvu) i helenizam (nastanak i podjela Aleksandrova carstva, nova kulturna žarišta, karakteristike helenističke arhitekture, pergamska akropola, stilovi u skulpturi, pojava individualizirajućeg portreta, itd.).

U drugom se dijelu kolegija najprije obrađuje zemljopisni položaj Apeninskog poluotoka i kulturne veze s ostalim dijelovima starog svijeta. Zatim se kronološki obrađuju sljedeća odabrana poglavlja umjetnosti: graditeljstvo i umjetnost brončanog doba, graditeljstvo i umjetnost u razdoblju Vilanovske kulture (prethodnika kasnije etrušćanske civilizacije), svi aspekti etrušćanske civilizacije i umjetnosti na matičnom (Toskana) i širem području (podalpsko područje, Lacij i Kampanija), te rimska umjetnost koja se postupno proširila na cijeli Apeninski poluotok, a zatim i na čitavo Sredozemlje. Posebna se pažnja posvećuje razvitku grčke civilizacije na prostoru tzv. Magnae Graeciae, njezino pretapanje s etrušćanskom civilizacijom te sinteza tih dviju sastavnica u formi rimske civilizacije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I PRAĆENJE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna

H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Čakovec, 2003. (ili neko drugo izdanje); A. M. Liberati – F. Bourbon, Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom, Zagreb, 2000.; F.

Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; V. Poulsen, Etruska umetnost, Beograd, 1976.; R. Zajder, Rimsko slikarstvo, Beograd, 1976.; K. Šefold, Klasična umetnost, Novi Sad, 1973.; H. Keler, Rimsko carstvo, Novi Sad, 1970.; T. B. L. Webster, Helenizam, Novi Sad, 1970.

Dopunska

M. D. Fullerton, Greek Art, Cambridge, 2000.; R. Osborne, Archaic and Classical Greek Art, Oxford, 1998.; A. W. Lawrence, Greek Architecture, Harmondsworth, 1996.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Archaic Period, London 1995.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Classical Period, London 1985.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Late Classical Period, London 1995.; R. R. R. Smith, Hellenistic Sculpture, London 1995.; J. Boardmann, Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC), London, 1998.; J. Boardmann, Athenian Black Figure Vases, London, 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Archaic Period, London, 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Classical Period, London, 1989.; D. E. E. Kleiner, Roman Sculpture, Yale University Press, 1992.; G. M. A. Richter, A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece, London, 1987.; W. L. MacDonald, The Architecture of the Roman Empire, Yale University Press, 1986.; W. Fuchs, Die Skulptur der Griechen, München 1983.; B. Kanlif, Rimsko carstvo. Narodi i civilizacije, Beograd 1980.; O. J. Brendel, Etruscan Art, Harmondsworth, 1978.; R. Bianchi Bandinelli, Roma. La fine dell' arte antica, Roma, 1976.; B. Andreae, L' art del' ancienne Rome, Paris, 1973.; G. Hafner, Atena i Rim, Rijeka, 1970.; B. Gavela, Istorija umetnosti antičke Grčke, Beograd, 1969.; P. Grimal, Rimski civilizacija, Beograd, 1968.; L. Mumford, Grad u historiji. Njegov nastanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi, Zagreb, 1968.; F. Chamoux, Grčka civilizacija, Beograd, 1967.

7. UMJETNOST RANOGA KRŠĆANSTVA I BIZANTA – PUJ 127

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: II.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno 35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij započinje tzv. «krizom trećeg stoljeća» u rimskom društvu i umjetnosti.

- Rimska umjetnost u doba tetrarhije, najvažniji spomenici (Dioklecijanova palača, Piazza Armerina).

-Umjetnost Konstantinove dinastije u prvoj polovici 4. stoljeća. Pojava kršćanstva i prvi važni kršćanski projekti (Rim, Konstantinopol, Palestina, Aquileia). Slikarstvo rimskih katakombi i monumentalno slikarstvo 4. stoljeća (S. Constanza, Aule Teodoriane).

-Umjetnost Teodozijeve dinastije (tj. umjetnost 5. stoljeća): velika kršćanska središta na zapadu (Rim, Milano, Ravenna, Solun, Aquileia, Trier, Köln).

-Umjetnost justinijanovog razdoblja (osobito Konstantinopol i Ravenna). Graditeljstvo i kiparstvo 5. i 6. stoljeća u Maloj Aziji, Siriji, Palestini, Mezopotamiji, Egiptu i sjevernoj Africi.

-Primjenjena umjetnost do 7. stoljeća (bjelokost, zlatarstvo) i najraniji iluminirani rukopisi.

-Umjetnost od Justinijana do prestanka ikonoklazma. Figuralna umjetnost u Rimu tijekom 7. i 8. stoljeća.

-Bizantska umjetnost u doba Makedonske dinastije (Makedonska renesansa) u 9. i 10 stoljeću, naročito arhitektura i knjižno slikarstvo.

-Bizantska umjetnost do pada Konsantinopola 1204. godine, tzv. klasično razdoblje bizantske umjetnosti u doba Komnenske dinastije. Spomenici na matičnom bizantskom tlu, zatim na Siciliji, na Apeninskom poluotoku i kod Slavena, naročito arhitektura, monumentalno slikarstvo te knjižno slikarstvo i primjenjena umjetnost.

-Bizantska umjetnost u 13. stoljeću, arhitektura i naročito plastični stil u slikarstvu osobito na Balkanu.

-Umjetnost u razdoblju Paleološke dinastije, tzv. Paleološka renesansa na matičnom tlu te na Balkanu. Bizantski utjecaji u Rimu, Toskani i Veneciji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

L. Rodley, *Byzantine art and architecture – an Introduction*, Cambridge University Press 1994. (reprinted 1996, 1999) 7 - 380.; J. Snyder: *Medieval Art*, New York 1989 5 - 172.
 R. Bianchi Bandinelli, Roma – *La fine dell'arte antica*, Rizzoli, Milano 1970, ili (BUR 2002, 2003) 7 – 375

Dopunska:

F. Gerke, *Kasna antika i rano hrišćanstvo*, Novi Sad 1973; D. T. Rice, *The Art of Bizantine Era*, New York, 1994; R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Baltimore, 1965; A. Grabar, *L'età d'oro di Giustiniano*, Milano, 1980; V. Lazarev, *Storia della pittura bizantina*, Torino 1967; D. T. Rice, *Art of the Byzantine Era*, London 1963.
 C. Schug-Wille, *Bizant i njegov svijet*, Rijeka 1970.

8. KRŠĆANSKA IKONOGRAFIJA – PUJ 128

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Marija Kolega, docent

STATUS KOLEGIJA: temeljni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA 5 sati

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA

Određivanje vremensko - prostornog okvira formiranja kršćanske ikonografije. Osnovne postavke kršćanske ikonografije - definiranje pojmova ikonografske topografije i topologije u kršćanskoj umjetnosti, definiranje ikonografskih metoda kroz stilska razdoblja povijesti umjetnosti. Porijeklo i stvaranje kršćanske ikonografije - kasnoantička filozofija i kršćanstvo. Naslijeđe klasične (antičke) mitologije u kršćanskoj umjetnosti. Simboli i teme u kršćanskoj ikonografiji- literarni izvori, razvoj kroz stilska razdoblja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva, Zagreb, 1991.

Hall, J., *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991.

Van Straten, R., *Uvod u ikonologiju*, Zagreb, 2003.

Umjetnost u slici, Rijeka, 1970.

Dopunska:

Male, E., *L'art religieux du XIIe siecle en France*, Paris, 1953.

Reau, L., *Iconographie de l'art chretien*, I - III, Paris, 1958.

Grabar, A., *Christian Iconography. A Study of Its Origins*, Princeton University Press, 1968.

Schiller, G., *Iconography of Christian Art*, I - II, London, 1971.

Panofsky, E., *Ikonološke studije*, Beograd, 1975.

Beltz, W., *Biblijska mitologija*, zagreb, 1984.

Harrington, W., *Uvod u Bibliju*, Zagreb, 1987.

Every, G., *Kršćanska mitologija*, Ljubljana, 1988.

J. Chevalier - A. Gheerbrandt, *Rječnik simbola*, Zagreb, 1991.

J. Friedman - J. Wegmann, *Medieval Iconography, A Research Guide*, New York, 1998.

Ripa, C., *Iconologia*, Milano, 1992.

Ivančević, R., *Perspektiva*, Zagreb, 1999.

Internet izvori:

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

<http://www.fordham.edu/halsall/sbook1h.html> (Medieval History Sourcebook)

9. UMJETNOST RANOG SREDNJEG VIJEKA NA ZAPADNE EUROPE – PUJ 231

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: III.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno 35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SDRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij obrađuje umjetnost u razdoblju Velikih seoba naroda na tlu Rimskog carstva što je dovelo do promjene političke, etničke i kulturne slike Europe.

Umjetnost u doba provala zapadnih i istočnih Gota, osobito umjetnost u doba vladavine Ostrogota u Italiji.

Umjetnost u doba Merovinške dinastije, arhitektonski spomenici, skulptura, iluminirani rukopisi i primjenjena umjetnost.

Langobardska umjetnost u Italiji u 7. i 8. stoljeću i problem tzv. langobardske odnosno predromaničke skulpture te tzv. «Liutpradnova renesansa». Važniji arhitektonski spomenici, monumentalno slikarstvo (Castelseprio) i primjenjena umjetnost.

Umjetnost na tlu Pirinjeskog poluotoka u vrijeme muslimanske invazije te odnos islama i kršćanstva. Vizigotska umjetnost, arhitektonski spomenici i konstruktivna rješenja.

Umjetnost 7. i 8. stoljeća na britanskom otočju, osobito irsko knjižno slikarstvo.

Vikinška umjetnost (primjenjena umjetnost)

Karolinška umjetnost na tlu Europe. Renovatio imperii i tzv. karolinška renesansa. Nova rješenja liturgijskog prostora. Naročito knjižno slikarstvo, zatim bjelokost i liturgijsko zlatarstvo.

Mozarapska umjetnost na Pirinejskom poluotoku.

Asturska umjetnost u sjevernim Cordilierima, osobito arhitektonska rješenja i skulptura.

Umjetnost grada Rima u doba Karolinga.

Otonska umjetnost – umjetnost obnovljenog imperija i pojava rane romanike.

NAČINI IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: predavanja, seminari, terenski rad

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Osnovna:

P. Skubiszewski, *L' Art du haut moyen age*, Torino 1998, 5 - 388.

J. Snyder, *Medieval Art*, New York, 1989, 173- 252.

J. Hubert –J. Porcher - W. F. Volbach, *L' Europa delle invasioni barbariche*, Milano 1967.

J. Beckwith, *Early Medieval Art*, London 1969, 5-80

Dopunska:

P. Vercone, *Od Teodoriha do Karla Velikog*, Novi Sad, 1973; K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1959. 32-106; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976, 7 – 45; C. Nordenfalk, *Book Illumination – Early Middle Ages*, Geneva, 1995.

10. HRVATSKA UMJETNOST RANOGA SREDNJEGA VIJEKA – PUJ 232

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

SEMESTAR: III

STATUS KOLEGIJA: obvezni

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Počeci kršćanstva na istočnom Jadranu. Jadranska ranokršćanska biskupska središta, osobito Salona, Jader, Naron, Pola, Parentium. Ranokršćanski spomenici na arhipelagu, posebno na Mljetu, Braču, Hvaru, Pagu, Krku...). Ranokršćanski spomenici u priobalju i u Hercegovini. Tipologija ranokršćanske arhitekture. Skulptura, mozaici i primjenjena umjetnost. «Kraj» jadranske antike u 7. stoljeću. Umjetnost u 8. stoljeću na Jadranu i problem najranije predromaničke skulpture. Karolinški prodor prema Jadranu i kultura karolinškog doba u Istri (arhitektura, skulptura). Dalmatinska predromanika (Zadar, Trogir, Split, Dubrovnik, Kotor). Građevinski oblici, konstruktivna rješenja i klesarske radionice. Umjetnost 9. stoljeća na tlu Hrvatske kneževine (arhitektonski oblici, klesarske radionice, umjetnički obrt). Umjetnost 11. stoljeća na hrvatskoj obali. Utjecaj benediktinaca. Pojava novih rješenja u arhitekturi i skulpturi, pojava figuracije i klesarske radionice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad,

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2002. (poglavlje Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija) 205 – 311.; E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996. 1- 164.; V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i eigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split, 2001. 1- 108.; I. Petricoli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.; I. Petricoli, *Od Donata do Radovana*, Split 1990. (poglavlje Predromanika) 1- 67.; A. Milošević – Ž. Rapanić – Ž. Tomićić, *Arheološki nalazi karolinškog obilježja u Hrvatskoj* Split 2001. (poglavlje Karolinški utjecaji u kneževini Hrvatskoj u svjetlu arheoloških nalaza), 42-75.; P. Chevalier, *SALONA II, Ecclesiae Dalmatiae*, Split 1996.

11. UMJETNOST ROMANIKE - 233

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: III

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja: Porast populacije. Razvoj gradova. Hodočasnički pohodi. Križarski ratovi. Uloga benediktinskih redova.

Arhitektura u Francuskoj: Burgundija (Dijon, Tournus, Vézelay, Cluny), Centralna Francuska (Saint-Benoît-sur-Loire), Zapadna Francuska (Poitiers, Saint-Savin-sur-Gertempe, Périgueux), Languedoc (Toulouse, Conques), Auvergne (Le Puy), Provansa (Arles, Montmajour), Ile-de-France i Sjeveroistočna Francuska (Paris, Reims), Normandija i Bretagna (Caen), Profana arhitektura.

Arhitektura u Engleskoj: Najvažniji spomenici (Canterbury, Durham, Ely).

Arhitektura u Njemačkoj: Najvažniji spomenici (St. Michael u Hildesheimu, Speyer, Mainz, Worms, Trier, Maria-Laach).

Arhitektura u Italiji: Sjeverna Italija (San Ambrogio u Milanu, katedrala u Modeni, San Marco u Veneciji, San Zeno u Veroni), Srednja Italija (kompleks katedrale u Pisi, San Miniato al Monte u Firenci, San Ciriaco u Anconi), Južna Italija (San Nicolò u Bariju, katedrala u Monrealeu).

Arhitektura u Španjolskoj: Najvažniji spomenici (Santiago de Compostela, Tahull, Ripoll, zidine Avile).

Arhitektura u ostalim zemljama: Najvažniji spomenici (Gurk, Tournai, Lund, Borgund, Coimbra, Pečuh, Kotor).

Skulptura u Francuskoj: Najznačajniji kompleksi (Saint-Serinin u Toulouseu, Saint-Pierre u Moissacu, Notre-Dame-la-Grande u Poitiersu, Sainte-Foy u Conquesu, Sainte-Madelaine u Vézelayu, Saint-Pierre u Clunyu, Saint-Lazare u Autunu, Saint-Trophime u Arlesu, Saint-Gilles-du-Gard). Najznačajniji skulptori (Gelduinus, Gislebertus).

Skulptura u Italiji: Skulptura u kamenu - najznačajniji kompleksi (Modena, Parma, Verona, Monreale). Skulptura u bronci (Verona, Pisa, Monreale). Najznačajniji skulptori (Wiligelmo, Nicolao, Benedetto Antelami).

Skulptura u Španjolskoj: Skulptura u kamenu - najznačajniji kompleksi (Santiago de Compostela, Santo Domingo u Silosu, Ripoll). Skulptura u drvu (Muzej katalonske umjetnosti u Barceloni).

Skulptura u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Hildesheim, Köln).

Slikarstvo u Francuskoj: Freske (Berze-la-Ville, Saint-Savin-sur-Gertempe). Vitraji (Chartres). Tapiserije (Bayeaux).

Slikarstvo u Španjolskoj: Freske (Tahull, Leon). Slike na drvu (Muzej katalonske umjetnosti u Barceloni). Minijature (Burgo de Osmo, Gerona). Tapiserije (Gerona).

Slikarstvo u Italiji: Najznačajniji kompleksi (San Pietro al Monte u Civateu, Anagni, Santi Quattro Coronati u Rimu, Sant'Angelo in Formis u Campagni, Aquileia).

Slikarstvo u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Canterbury, Idensen, Hildesheim, Gurk).

Primjenjena umjetnost: Zlatarstvo (Nicolas de Verdun). Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. E. Kubach - P. Bloch, *Romanička umetnost*, Novi Sad, 1974. (str. 1-282.)

K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1993. (str. 107-465.)

U. Laule - U. Geese - A. Bednorz, *Romanesque - Architecture, Painting, Sculpture*, Berlin, 2002. (str. 1-249.)

F. Souchal, *Srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije)

Dopunska:

J. Snyder: *Medieval Art, Painting - Sculpture - Architecture, 4th-14th Century*, New York 1989. (str. 253-340.)

Focillon Henri, *The Art of the West in the Middle Ages, Volume One - Romanesque Art*, London, 1969.

A. Petzold, *Romanesque Art*, London, 1995.

H. E. Kubach, *Architettura romanica*, Milan, 1972.

X. Barral i Altet, *The Romanesque Towns, Cathedrals and Monasteries*, Köln, 1998.

O. Demus - M. Hirmer, *Romanesque Mural Painting*, London, 1970.

M. Aubert, *L'Art Roman en France*, Paris, 1961.

B. Ruprecht, *Romanička skulptura u Francuskoj*, Beograd, 1979.

P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976.

M. Aubert - M. Pobé - J. Gantner, *Gallia romanica*, Beograd, 1963.

V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 1-199.)

P. Belli D'Elia, *Italia romanica*, Beograd, 1964.

H. Busch, *Germania romanica*, Beograd, 1965.

M. Durliat, *Hispania romanica*, Wien, 1962.

R. Th. Stoll - J. Roubier, *Britania romanica*, Wien, 1966.

A. Tuulse, *Scandinavia romanica*, Wien, 1968.

H. Decker, *Romanesque Art in Italy*, London, 1960.

G. H. Crichton, *Romanesque sculpture in Italy*, London, 1954.

E. B. Garrison, *Italian Romanesque Panel Painting*, Florence, 1949.

A. C. Quintavalle, *Benedetto Antelami*, Milano, 1990.

J. Le Goff, *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Zagreb, 1998.

Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

12. UMJETNOST GOTIKE – PUJ 241

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P 35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja: Društvene promjene. Uloga gradova. Uloga propovjedničkih redova. Skolastika. Razvoj konstruktivnog sustava. Nova duhovnost. Razvoj stila.

Arhitektura u Francuskoj: Razvojne faze. Sakralna arhitektura (Saint-Denis, katedrala u Parizu, Sainte-Chapelle u Parizu, katedrala u Chartresu, katedrala u Laonu, katedrala u Amiensu, katedrala u Reimsu, katedrala u Bourgesu, Saint-Urbain u Troyesu). Profana arhitektura (zidine Carcassonea, papinska palača u Avignonu).

Arhitektura u Engleskoj: Razvojne faze. Sakralna arhitektura (Canterbury, Lincoln, Wells). Fortifikacijska arhitektura.

Arhitektura u Njemačkoj: Najznačajniji spomenici (katedrala u Kölnu, katedrala u Ulmu, Lorezkerche u Nürnbergu).

Arhitektura u Italiji: Sakralna arhitektura (San Francesco u Assisiju, katedrala u Firenci, Santa Croce u Firenci, katedrala u Sieni). Fortifikacije (Castel del Monte). Javne zgrade (duždeva palača u Veneciji, vojvodska palača u Mantovi). Stambene zgrade (Cà d'Oro u Veneciji). Najznačajniji arhitekti (Fra Filippo da Campello, Arnolfo di Cambio, Jacopo Talenti).

Arhitektura u ostalim zemljama: Najvažniji spomenici (katedrala u Beču, katedrala u Pragu, katedrala u Budimu, katedrala u Burgosu). Najznačajniji arhitekti (Peter Parler).

Skulptura u Francuskoj: Najznačajniji kompleksi (Chartres, Amiens, Reims, Strasbourg, Saint-Denis, Champmol). Najznačajniji skulptori (Claus Sluter).

Skulptura u Njemačkoj: Najznačajniji kompleksi (Bamberg, Naumburg). Najznačajniji skulptori (Tilman Riemenschneider).

Skulptura u Italiji: Najznačajniji skulptori (Nicolò Pisano, Giovanni Pisano, Arnolfo di Cambio, Andrea Pisano).

Skulptura u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Burgos, Beč, Wells). Najznačajniji skulptori (Peter Parler).

Slikarstvo: Tehnike (vitraji, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo).

Slikarstvo u Italiji: Razvojni put gotičkog slikarstva. Najznačajniji slikari (Giunta Pisano, Cimabue, Pietro Cavallini, Duccio, Giotto, Simone Martini, Ambrogio Lorenzetti, Paolo Veneziano, Lorenzo Veneziano, Guariento, Altichiero da Zevio, Gentile da Fabriano).

Slikarstvo u Francuskoj: Vitraji (Chartres, Sainte-Chapelle). Freske (Avignon, Lachaise-Dieu). Slike na drvu. Tapiserije (Angers, Musée Cluny). Minijature (Honoré, Jean Pucelle, braća Limburg).

Slikarstvo u ostalim zemljama: Vitraji. Freske. Slike na drvu (Bertram von Minden, Stefan Lochner, Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Hieronymus Bosch). Grafike (Martin Schongauer) Tapiserije. Minijature (Matthew Paris).

Primjenjena umjetnost - Zlatarstvo. Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

A. Martindale, *Gothic Art*, London, 1967. (str. 1-265.)

H. H. Hofstätter, *Kasni srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije)

L. Grodecki, *Gothic Architecture*, New York, 1985. (str. 1-205.)

J. Dupont - C. Gnudi, *Gothic painting*, London, 1979. (str. 1-214.)

Dopunska:

J. Snyder: *Medieval Art, Painting - Sculpture - Architecture, 4th-14th Century*, New York 1989. (str. 341-493.)

H. Focillon, *The Art of the West in the Middle Ages, Volume Two - Gothic Art*, London, 1969.

M. Camille, *Gothic Art - Glorious Visions*, London, 1996.

P. Frankl, *Gothic Architecture*, Harmondsworth, 1962.

K. H. Clasen, *Die gotische Baukunst*, Wildpark-Potsdam, 1930.

H. Busch - B. Lohse, *Baukunst der Gotik in Europa*, Frankfurt am Main, 1958.

G. Binding, *High Gothic*, Köln, 2002.

M. Pobé, *Splendeur gothique en France*, Paris, 1964.

V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 202-399.)

H. Decker, *L'Italie gothique*, Paris, 1964.

J. Pope-Hennessy, *Italian Gothic Sculpture*, London, 1996.

W. Sauerlander, *La sculpture gothique en France, 1140-1270*, Paris, 1972.

Katedrala - Mjera i svjetlost, Zagreb, 2003. (str. 245-336.)

M. Aubert, *La Cathédrale de Chartres*, Paris, 1952.

I. F. Walther - N. Wolf, *Codices illustres: The world's most famous illuminated manuscripts 400 to 1600*, Köln, 2001.

La pittura nel Veneto - Il Trecento (a cura di M. Lucco), Milano, 1992.

La pittura nel Veneto - Il Quattrocento (a cura di M. Lucco), Milano, 1989.

E. Sindona, *Cimabue*, Milano, 1975.

G. Cattaneo - E. Baccheschi, *Duccio*, Milano, 1972.

A. Tomei, *Pietro Cavallini*, Milano, 2000.

M. Milani - E. Baccheschi, *Giotto*, Milano, 1975.

G. Basile, *Giotto: Le storie francescane*, Milano, 1996.

G. Basile - F. Flores d'Arcais, *Giotto: Gli affreschi della Cappella degli Scrovegni a Padova*, Milano, 2002.

- G. Contini - M. C. Gozzoli, *Simone Martini*, Milano, 1970.
- M. Pierini, *Simone Martini*, Milano, 2000.
- Pietro e Ambrogio Lorenzetti* (a cura di C. Frugoni), Firenze, 2002.
- M. Muraro, *Paolo da Venezia*, Milano, 1969.
- F. Pedrocco, *Paolo Veneziano*, Milano, 2003.
- C. Guarnieri, *Lorenzo Veneziano*, Milano, 2006.
- F. Flores d'Arcais, *Altichiero e Avanzo: La cappella di San Giacomo*, Milano, 2001.
- Altichiero da Zevio nell'oratorio di San Giorgio, Il restauro degli affreschi* (a cura di L. Baggio - G. Colalucci - D. Bartoletti), Roma, 1999.
- E. Micheletti, *Gentile da Fabriano*, Milano, 1976.
- F. Marcelli, *Gentile da Fabriano*, Milano, 2005.
- V. W. Egbert, *Mediaeval Artist at Work*, Princeton, 1967.
- G. Duby, *Vrijeme katedrala*, Zagreb, 2006.
- A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997.
- J. Huizinga, *Jesen srednjeg vijeka*, Zagreb, 1991.
- L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb, 1988.
- Časopisi: *Arte Veneta*, *Bollettino d'Arte*, *Critica dell'Arte*, *The Burlington Magazine*.
- Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

13. HRVATSKA UMJETNOST ROMANIKE I GOTIKE – PUJ 242

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (P 35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Romanika u Hrvatskoj:

Arhitektura 11. stoljeća (najvažniji spomenici).

Skulptura 11. stoljeća (klesarske radionice, pojava ljudskog lika).

Zrelo romaničko graditeljstvo (monumetalne sakralne građevine, ruralne crkve). Najznačajniji spomenici (kompleks katedrale u Krku, kompleks katedrale u Rabu, katedrala u Zadru, crkva Sv. Krševana u Zadru, katedrala u Trogiru).

Stambena arhitektura i fortifikacije.

Skulptura (kamen, drvo). Najznačajniji kompleksi (katedrala u Zadru, katedrala u Splitu, istarska raspela). Opusi istaknutih umjetnika (Buvina, Radovan, Mihoje Brajkov).

Slikarstvo (razvojne etape, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Najvažnija djela.

Zlatarstvo.

Gotika u Hrvatskoj:

Pojava gotičke arhitekture u Hrvatskoj (utjecaj propovjedničkih redova, kontinentalna Hrvatska, jadranska Hrvatska, srednjoeuropski utjecaji, talijanski utjecaji).

Sakralna arhitektura. Najvažniji spomenici (katedrala u Zagrebu, franjevačka crkva u Puli, katedrala u Šibeniku).

Stambena arhitektura, fortifikacijska arhitektura.

Skulptura (kamen, drvo). Najvažniji kompleksi. Opusi istaknutih umjetnika (Pavao iz Sulmone, Bonino iz Milana, Matej Moronzon, Juraj Dalmatinac, Juraj Petrović).

Slikarstvo (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Menegelo Ivanov de Canali, Blaž Jurjev, Nikola Vladanov, Ivan Petrov iz Milana, Dujam Vučković, Lovro Dobričević, Vincent iz Kastva).

Zlatarstvo (Francesco iz Milana).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

OBVEZNA LITERATURA:

I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split, 1990. (str. 1-115.)

N. Jakšić, *Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti*, Zagreb, 2006. (str. 10-61.)

I. Fisković, *Romaničko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987. (str. 8-148.)

- R. Ivančević - E. Cevc - A. Horvat, *Gotika u Sloveniji i Hrvatskoj*, Zagreb, 1984. (str. 56-72.)
 C. Fisković - N. Jakšić - J. Belamarić - I. Fisković - D. Baričević - R. Tomić - T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997. (str. 41-151.)

DOPUNSKA LITERATURA:

- M. Prelog, *Romanika*, Zagreb, 1984.
 C. Fisković, *Radovan*, Zagreb, 1951.
 C. Fisković, *Dalmatinske freske*, Zagreb, 1965.
 C. Fisković, *Juraj Dalmatinac*, Zagreb, 1988.
 C. Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Dubrovnik, 1955.
 C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959.
 B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb, 1963.
 B. Fučić, *Vincent iz Kastva*, Zagreb, 1992.
 B. Fučić, *Majstor Albert iz Konstanz*, Zagreb - Brseč, 2000.
 V. Ekl, *Gotičko kiparstvo u Istri*, Zagreb, 1982.
 V. Radauš, *Srednjovjekovni spomenici Slavonije*, Zagreb, 1973.
 A. Badurina, *Minijatura u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987.
 M. Domijan - I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica*, Zagreb, 1990.
 E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999.
 E. Hilje, *Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu*, Zadar, 1999.
 E. Hilje - R. Tomić, *Umjetnička baština zadarske nadbiskupije - Slikarstvo*, Zadar, 2006.
 N. Jakšić - R. Tomić, *Umjetnička baština zadarske nadbiskupije - Zlatarstvo*, Zadar, 2004.
 N. Klaić - I. Petricioli, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976.
 I. Petricioli, *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972.
 I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb, 1983.
 I. Petricioli, *Škrinja Sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.
 I. Petricioli, *Katedrala Sv. Stošije - Zadar*, Zadar, 1985.
 M. Domijan, *Rab - Grad umjetnosti*, Zagreb, 2001.
 A. Deanović - Ž. Čorak, *Zagrebačka katedrala*, Zagreb, 1988.
 A. Deanović, *Kapela Sv. Stjepana u Zagrebu*, Zagreb, 1995.
 D. Vukičević-Samaržija, *Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji*, Zagreb, 1986.
 D. Vukičević-Samaržija, *Gotičke crkve Hrvatskog Zagorja*, Zagreb, 1993.
 G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u hrvatskoj umjetnosti*, Zagreb, 1971.
 G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.
 V. Zlamalik, *Paolo Veneziano i njegov krug*, Zagreb, 1967.
 K. Prijatelj - I. Fisković - D. Domančić - Z. D. Stančić - V. Gligo, *Blaž Jurjev Trogiraniin*, Zagreb, 1987.
 K. Prijatelj, *Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. st.*, Zagreb, 1983.
 Lj. Karaman, *Buvina*, Rad HAZU, Zagreb, 1942.
 Lj. Karaman, *Umjetnost XV i XVI stoljeća u Dalmaciji*, Zagreb, 1933.
 *** Hrvatska i Europa: Kultura, znanost i umjetnost, Sv. II - Srednji vijek i renesansa, Zagreb, 2000. (poglavlja: Urbanizam i arhitektura, Likovne umjetnosti. Umjetnički obrt)

Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Hortus Artium Medievalium, Diadora, Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Starohrvatska prosvjeta.
Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Zbornici. Enciklopedije.

14. UMJETNOST RENESANSE I. – PUJ 243

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara (Ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Arhitektura XV. st. u Italiji: Toscana (Brunelleschi, Michelozzo, Alberti, firentinske palače, B. Rossellino, G. da Maiano, G. da Sangallo, Cronaca); rimska arhitektura nakon 1450., Urbino (Laurana i Francesco di Giorgio), Mantova (Luca Fancelli), Venecija (palače, sakralna arhitektura XV. st., P. Lombardo, M. Codussi, A. Rizzo), Lombardija (Filarete, Amadeo, Solari, Bramante u Milanu), Emilia-Romagna (palače i sakralna arhitektura u Bologni i Ferrari, Biagio Rossetti), arhitektura za Aragonaca u Napulju.

Arhitektura XV. st. u ostalim dijelovima Europe: Flandrija, Njemačka, Francuska, Španjolska i Portugal.

Talijanska skulptura XV. st.: Rađanje i razvoj renesansne skulpture u Toscani XV. st.: (Donatello, Ghiberti, Nanni di Banco, Jacopo della Quercia, Luca della Robbia, Antonio i Bernardo Rossellino, Desiderio da Settignano), Pisanello (medalje), Verrochio, ;Širenje stila na tlu Italije: Mino da Fiesole, Isaia da Pisa, Andrea Bregno Duknović u Italiji; Benedetto da Maiano, Antonio del Pollaiuolo, Il Vecchietta, Agostino di Duccio, F. Laurana, Silvestro dell'Aquila, Niccolò dell'Arca, Guido Mazzoni; Cristoforo Solari, Il Bambaia, Il Riccio, Antico, ;renesansna skulptura Venecije: A. Rizzo, Pietro, Tullio i Antonio Lombardo.

Razvoj renesansne skulpture u ostalim europskim krajevima: trajanje gotičkih oblika i utjecaji talijanske umjetnosti. Skulptura XV. st. u Francuskoj, Flandriji i Njemačkoj.

Renesansno slikarstvo u Italiji:

Prva generacija talijanskih slikara XV. st.: (Masaccio, fra Filippo Lippi, Domenico Veneziano, Piero della Francesca, Andrea del Castagno, Fra Angelico, Paolo Uccello, Antonio Pisanello, Francesco Squarcione, Jacopo Bellini, Antonio i Bartolomeo Vivarini, Sassetta, Vecchietta)

Druga generacija talijanskih slikara renesanse (Andrea Mantegna, Giovanni Bellini, Antonello da Messina, Melozzo da Forlì, Ercole de Roberti, Antonio Pollaiuolo, Domenico Ghirlandaio, Luca Signorelli, Leonardo da Vinci, Piero di Cosimo, Andrea Verrochio, Sandro Botticelli, Filippino Lippi, Francesco di Giorgio Martini, Pietro Perugino, Pinturicchio, Cosmè Tura, Marco Zoppo, Carlo i Vittore Crivelli, Gentile Bellini, Vittore Carpaccio)

Flamansko slikarstvo XV. st. (Majstor iz Flémallea, Jan i Hubert van Eyck, Robert Campin, Petrus Christus, Rogier van der Weyden, Dieric Bouts, Justus van Gent, Hugo van der Goes, Hans Memling)

Francusko slikarstvo XV. st. (braća Limbourg, Jean Fouquet)

Njemačko slikarstvo XV. st. (Martin Schongauer, Stephan Lochner, Konrad Witz, Michael Pacher, Hans Holbein St.)

Primjenjena umjetnost XV. st. u Europi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, P. i L. "The art of the renaissance", London, 1963. (str. 1 – 266); Fuchs, R.H. "Dutch painting", London, 1996., str. 9-36; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture", vol. 1 (Italian Gothic sculpture), str. 147 – 206, 260 – 272); vol. 2 (Italian Renaissance sculpture), str. 1 -444; Heydenreich, L. H. "Architecture in Italy 1400 - 1500", New Haven, 1996., str. 1 – 150, Beck, J. H. «Italian Renaissance painting» Koeln, 1996., str. 70 - 339; Wolf, R.E. "Renesansa", Rijeka, 1969. (samo reprodukcije).

Dopunska:

Arhitektura:

Murray, P. "Architecture of the renaissance", New York, 1971.; Giedion, S. "Prostor, vreme, arhitektura", Beograd, 1969., str. 50-72; Wittkover, R. "Architectural principles in the age of humanism, Chicheseter, 1998.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; Vitruvije: "Deset knjiga o arhitekturi», Zagreb, 1999.; Muller, W. - Vogel, G. "Atlas arhitecture», vol. 2, Zagreb 2000.; * Pevsner, N. "An outline of European architecture», London, 1972.str. 174-237

Skulptura

H. W. Kruft, Franjo Vranjanin, Zagreb 2006; Olson, R. "Italian renaissance sculpture", London, 1992.;... "SMALL BRONZES IN THE RENAISSANCE", National gallery of art Washington, New Haven, 2001.; ... "SCULPTURE FLORENTINE", Paris, 1957.

Slikarstvo:

Stear, J. "Venetian painting", London, 1995.; Monografije slikara 15.. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Vasari, G. "The lives of the artists», Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "Early renaissance», London, 1967.; Castelfranchi-Vegas, L. "Italia e Flandria nella pittura de Quattrocento», Milano 1983.; Pelc, M. "Biblija priprostih", Zagreb, 1991.; Antal, F. "Die Florentinische Malerei», Berlin, 1958.; Berchen, E. "Malerei der Renaissance in Italien», Potsdam, 1927.; Burger, F. et al. "Die Deutsche Malerei», vol. 3, Potsdam, 1924.; Escher, K. "Malerei der Renaissance in Mittel- und Unter Italien», Potsdam, 1926.; Schubring, P. "Italienische Plastik des Quattrocento», Potsdam, 1924.; Hills, P. "Venetian colour», New Haven, 1999.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

15. UMJETNOST BAROKA I. – PUJ 244

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: IV.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Evropske zemlje u 16. i 17. stoljeću. Države i gradovi na Apeninskom poluotoku. Reformacija i protureformacija. Nova znanstvena istraživanja i svjetonazori. Otkriće Amerike i novi položaj Sredozemnih i Zapadnoevropskih zemalja. Tridentski koncil: njegove odluke i utjecaj. Pape i Rim. Maniristička kriza u umjetnosti. Temelji barokne umjetnosti: Caravaggio i Carracci. Njihovi sljedbenici u Italiji i u Evropi. Nove slikarske vrste (mrtva priroda, pejzaž, veduta). Rim-umjetničko središte. Strani umjetnici u Rimu i u Italiji: Rubens, Poussen, Lorraine, Velasquez, Ribera. Arhitektura 17. stoljeća u Italiji: Rim, Venecija, Torino, Genova, Sicilija. Klasična umjetnost u Francuskoj. Versailles i dvorska umjetnost. Zlatno doba u Španjolskoj. Belgija i Nizozemska (Rubens-Rembrandt- Vermeer- Hals- Van Dyck). Barokna crkva, palača i dvorac: tipološke i stilske odrednice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth 1978, 21-362; A. Blunt, *Art and Architecture in France 1500-1700*, Harmondsworth, 1981, 158-404; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980, 3-146; 238-263, 288-324; C. Norberg-Schultz, *Architettura Barocca*, Milano 1979, 5-204; B. Boucher, *Italian Baroque Sculpture*, London 1998, 9-194.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; *Barocco e rococò*, Milano 1997; S. Giedion, *Prostor, vreme, arhitektura*, Beograd 1969; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988; C. Norberg-Schultz, *Meaning in Western Architecture*, London 1975; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Duch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; R.

Pallucchini, *La pittura veneziana del Seicento 1-2*, Milano 1981. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

16. UMJETNOST RENESANSE II. – PUJ 351

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezni kolegij

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (Ukupno: P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Arhitektura XVI. st. u Italiji (Bramante u Rimu; gradnja sv. Petra u Vatikanu; Raffaello, G. i A. da Sangallo st. i ml., B. Peruzzi, Michelangelo u Rimu, rimske palače XVI. st.; Pirro Ligorio, Vignola, Giacomo della Porta, Domenico Fontana); Venecija (Sanmicheli, mletacke palače XVI. st., Jacopo Sansovino, Palladio, Scamozzi), Mantova (Giulio Romano); Toscana (Michelangelo u Firenci, B. Ammannati, Vasari, Bernardo Buontalenti, *bizzarie*).

Skulptura XVI. st. u Italiji: Michelangelo; Skulptura visoke renesanse (Giovanni F. Rustici, Andrea i Jacopo Sansovino, Baccio Bandinelli, Benvenuto Cellini, Bartolomeo Ammanati, Giambologna, Girolamo Santacroce, Alessandro Vittoria);

Slikarstvo u središnjoj Italiji od 1500 – 50. (Leonardo, Michelangelo, Rafael, Firentinska škola – Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto, Piero di Cosimo, Pontormo; Rim – B. Peruzzi, Sebastiano del Piombo); Slikarstvo visoke renesanse u Veneciji (Giorgione, Tizian, Palma Stariji). Slikarstvo manirizma u Toscani, Rimu i Veneciji.

Umjetnost XVI. st. u Flandriji: pregled stilskih mijena i fenomena u arhitekturi, kiparstvu i skulpturi.

Pojavni oblici visoke renesanse i manirizma u Francuskoj, Španjolskoj i Njemačkoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni i usmeni istpi.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, L. "The high renaissance and mannerism", London, 1995., str. 1 – 285; Lotz, W. "Architecture in Italy 1500 - 1600", New Haven 1995., str. 1 – 170; Wölfflin, H. "Klasična umjetnost", MH, Zagreb, 1969. (odabrani dijelovi); Beck, J. H. «Italian renaissance painting», Koeln, str. 316 – 480; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture, vol. 3 (Italian High Renaissance and Baroque sculpture), str. 1 -341;

Dopunska:

S.J. Freedberg; «Painting in Italy 1500 – 1600.; Monografije slikara 16. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Levey, M. "High Renaissance", London, 1967.; Summerson, J. "Architecture in Britain 1530-1830", London, 1955.; Venturi, L. "Le sezieme siecle de Leonardo au Greco", Paris; Alazard, J. "L'art Italien au XVIe siecle", Paris, 1955.; Franklin, D. "Painting in renaissance Florence

1500-1550", New Haven, 2001.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; van der Osten, G. - Vey, H.: "Painting and sculpture in Germany and Netherlands 1500-1600", Harmondsworth, 1969.; Vasari, G. "The lives of the artists ", Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "High renaissance", London, 1967.; Dvorak, M. et al. "Manirizam", Zagreb, 2000.; Hocke, G. R. "Svijet kao labirint", Zagreb, 1991.

17. UMJETNOST BAROKA II. – PUJ 352

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S 15 +T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Talijanska umjetnost 18. stoljeća: Rim, Napulj, Piemont, Venecija Venecijansko slikarstvo i arhitektura. Pobjeda nad Turcima i uspon Srednje Europe. Beč: urbanizam i arhitekti (Erlach i Hildebrandt). Prag i arhitektura 18. stoljeća u Češkoj. Bavarska i južna Njemačka: njemački, francuski i talijanski umjetnici. Njemačke kneževine i njihovi centri: Berlin, Dresden. Uspon Rusije: Sankt Petersburg i klasicizam na sjeveru Europe. Mletački umjetnici u Europi: Ricci, Piazzetta, Tiepolo, Benković. Neopaladijanizam u Evropi. Francusko slikarstvo 18. stoljeća. Španjolska. Obnova gradova: urbanizam. Tipološka klasifikacija stambene i crkvene arhitekture 18. stoljeća (planirani gradovi, dvorci, palača...).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth, 1978, 363-505; C. Norberg-Schultz, *Architettura Tardobarocca*, Milano 1980, 5-199; C. Bertelli-G. Briganti-A. Giuliano, *Barocco e rococò*, Milano 1997, 168-246; T. DaCosta Kaufmann, Court, *Cloister and City*, Chicago 1995, 257-459.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Dutch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; E. P. Bowron-J.J. Rishel, *Art in Rome in the Eighteenth Century*, Philadelphia 2000; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; J. Martineau-A. Robison, *La gloria di venezia, 'arte nel diciottesimo secolo*, Milano 1994. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

18. HRVATSKA UMJETNOST RENESANSE I BAROKA – PUJ 353

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Društvene, političke i gospodarske prilike u hrvatskim zemljama. Dalmatinske komune pod Venecijom. Dubrovačka republika. Istra. Sjeverna Hrvatska. Književnici, humanisti i znanstvenici u Dalmaciji. Otkriće antike. Pojava renesansne arhitekture i skulpture: Juraj Dalmatinac, Andrija Aleši, Nikola Firentinac. Strani majstori. Schiavoni. Utvrde na jugu i sjeveru.

Barokna obnova. Oslobođanje hrvatskih krajeva. Oživljavanje sjevera. Stabilizacija na Jadranu. Habsburgovci na moru (Rijeka). Obnova Dubrovnika i Boke. Strani majstori i lokalne tradicije. Dvorci Hrvatskoga zagorja i Slavonije. Obnova i razvoj gradova.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

M. Pelc, *Renesansa*, Zagreb 2007; *Hrvatska renesansa* (katalog), Zagreb 2004; A. Horvat-R. Matejčić-K. Prijatelj, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb 1982;

Dopunska:

V. Marković, *Barokni dvorci hrvatskog zagorja*, Zagreb 1995; R. Tomić, *Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji*, Zagreb 1995; V. Marković, *Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri-tipologija i stil*, Zagreb 2004; Zagreb 2004. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

19. UMJETNOST XIX. STOLJEĆA I. – PUJ 355

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: V.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. ZAČECI MODERNIH VREMENA I POJAVA KLASICIZMA U EUROPI

Rane pojave građanskih ideja u XVIII. stoljeću. Prilike u Parizu u vrijeme Regentstva (Filip II. Orleanski i građanske ideje). Racionalizam, iluminizam i pojave klasicizma. Otkriće vrline republikanskog Rima. Klasicističke ideje i predrevolucionarna kretanja. Utjecaj Francuske akademije u Rimu. Klasicizam u ideologiji Francuske revolucije. Klasicizam kao programatska umjetnost Francuske revolucije. Metamorfoze klasicizma u vrijeme vladavine Napoleona I. Bonaparte. Klasicizam i njemačke filozofske ideje II. polovine XVIII. st. Klasicizam u službi regresivnih ideologija

Slikarstvo:

Francuska: Jacques-Louis David, Antoine-Jean Gros, Francois-Pascal Gerard, Pierre-Paul Prud'hon, Jean-Dominique Ingres. Njemački klasicistički pokret u slikarstvu. Klasicizam i bidermajer.

Kiparstvo:

Berthel Thorvaldsen, Antonio Canova, Jean-Antoine Houdon

Arhitektura:

Francuska: Claude-Nicolas Ledoux, Louis-Etienne Boulee, Alexandre Brogniart, Robert Delauney, Jean-Francoise Therese Chalgrin.

Njemačka: Karl Gothard Langhans, Friedrich Gilly, Karl Friedrich Schinkel, Leo von Klenze

Engleska: John Soane, Robert Smirke.

II. ROMANTIZAM U EUROPI

Rane pojave romantizma u umjetnosti zadnje trećine XVIII. stoljeća. Bijeg u prošlost. Bijeg u arkadijsku idilu. Povratak prirodi. Orijentalizam i romantizam. Oslobodilački pokreti i romantizam. Europa poslije Bečkog kongresa, restauracija i romantizam. Liberalni nacionalizam i romantizam. Romantizam i europske građanske revolucije. Ujediniteljski pokreti u Njemačkoj i Italiji i romantizam. Romantizam kao otpor građanskom moralu. Pojam «ukletog» umjetnika. Umjetnik iznad ili protiv društva

Slikarstvo:

Francuska: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Theodore Chasseriau.

Engleska: Predromantizam: Heinrich Füssli, William Blake. Romantizam i pejzažno slikarstvo: John Constable, Richard Parkes Bonington, William Turner.

Njemačka: Caspar David Friedrich, Carl Gustav Carus, Johann Friedrich Overbeck i «Nazarenci».

Španjolska: Kasnije razdoblje stvaranja Francisca Goya.

Srednja Europa: Divergentne tendencije umjetnosti bidermajera.

Kiparstvo:

Francois Rude, Antoine-Louis Barye, Emanuele Fremiet.

Arhitektura:

Neogotika, prva pojava neostilova.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

1. Petra ten-Doesschate Chu, *Nineteenth Century European Art*, Prentice Hall Art, 2nd edition, 2006. (poglavlja: od XII. *Progress, Modernity and Modernism – French Visual Culture during the Second Empire*, str. 269 do XX. *International trends*, str. 499)
2. Richard R. Brettell, *Modern Art 1851-1929*, Oxford University Press, Oxford, 1999.
3. Barry Bergdoll, *European Architecture 1750-1890*, Oxford University Press, Oxford, 2000.
4. N. Pevsner, *Izvori moderne arhitekture i dizajna*, Jugoslavija, Beograd 1972.
5. Gérard – Georges Lemaire, *The Orient in Western Art*, Könemann Tandem Verlag, 2005. (poglavlja: *A Painter's Paradise* do *The Last Orientalists*)
6. A. Hauser, *Socijalna historija umjetnosti sv. II*, Kultura, Beograd 1970. (poglavlja od Drugog carstva do Secesije)
7. A. Čelebonović, *Ulepšani svet*, Jugoslavija, Beograd, 1974.
8. Michael Gibson, *Symbolism*, Taschen Verlag, Köln 2006.
9. J. Schultze, *Devetnaesto stoljeće*, O. Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal)
10. Rosenblum and Janson, *Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture*, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal)

Dopunska literatura:

1. Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.
2. H.W. Janson, *Povijest umjetnosti*, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.
3. Stephan F. Eiseremann, Thomas Crow etc. *Nineteenth Century Art, A Critical History*, Thames & Hudson, London 2002.
4. C. E. Schorske: *Beč krajem stoljeća*, Antibarbarus, Zagreb, 2000.
5. Philippe Jullian, *Dreamers of Decadence*, Phaidon Press, London 1974.
6. Joshua C. Taylor, *Nineteenth-Century Theories of Art*, University of California Press, Berkeley, 1989.
7. Philippe Jullian, *Simbolisti*, Jugoslavija, Beograd, 1973.
8. John Milner, *Art, War and Revolution in France 1870-1871*, Yale University Press, New Heaven, 2000.

9. Albert Boime, *Art in an Age of Civil Struggle 1848.-1871.*, Chicago University Press, 2008.
10. Albert Boime, *Art and the French Commune*, Princeton University Press, 1997.
11. Albert Boime, *The Art of Macchia and the Risorgimento*, Chicago University Press, 1993. (poglavlja III., IV., V. i VII.)
12. Robert L. Hubert, *From Millet to Léger, Essay in Social Art History*, Yale University Press, New Heaven, 2002. (Prva tri eseja)
13. Manet/Velazquez, *The French Taste in Spanish Painting*, Gary Tinterow etc., Yale University Press, New Heaven, 2003.
14. Richard Berthel, *Impression, Painting quickly in France 1860-1890*, Yale University Press, New Heaven, 2000.
15. Friedrich N. Bohrer, *Orientalism and Visual Culture*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

20. UMJETNOST XIX. STOLJEĆA II. – PUJ 361

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

OPIS / SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. UMJETNIČKI POKRETI DRUGE POLOVINE 19. STOLJEĆA

Ukus Drugog Carstva i njegove suprotnosti. Ponovno otkrivanje stvarnosti. Umjetnost i literatura. Umjetnost i društveni i socijalni angažman. Popularna slika. Postkolonijalni orijentalizam. Slikarstvo i fotografija. Umjetnost i tehnika. Likovne umjetnosti i napredak tiskarstva. Nestajanje jedinstvenog stila. Koegzistencija divergentnih pokreta.

II. SLIKARSTVO DO IMPRESIONIZMA

Realizam i plenerizam: Francois Millet, Gustave Courbet, Honore Daumier, Gustave Dore, Henri Fantin- Latour, Johan Barthold Jongkind, Eugene Boudin. Camille Corot, Barbizonska škola (Charles Daubigny, Theodore Rousseau). Talijanski "Machiaoli". Realisti Münchenskog kruga. Edouard Manet.

III. SLIKARSTVO AKADEMSKOG REALIZMA I SALONSKA UMJETNOST

Cabanel, Bougaereau, Gerome, Makart, Meissonier, Čermak, Münchenski krug akademskog realizma, akademski realizam i salonsko slikarstvo na području Austro-Ugarske, ruski akademski realizam.

IV. IMPRESIONIZAM

Teorijske osnove, tehnološke inovacije i posljedice pojave impresionizma. Claude Monet, Alfred Sisley, Camille Pissarro, Auguste Renoir, Edgar Degas itd.

V. POSTIMPRESIONIZAM I ODRAZ U POVIJESNIM AVANGARDAMA XX. STOLJEĆA

Paul Cezanne, Georges Seurat, Paul Signac, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri de Toulouse- Lautrec.

VI. OD SIMBOLIZMA DO STILA 900

Prerafaeliti: Millais, Rossetti, Hunt.

Simbolisti: Gustave Moreau, Pierre Puvis de Chavanes, Odilon Redon, Arnold Böcklin.

Nabisti: Vuillard, Bonnard, Denis

James Ensor, Edward Munch

Secesija ili Stil 900.

VII. KIPARSTVO II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Kiparstvo: Honore Daumier, Jean Baptiste Carpeaux, Edgar Degas, Auguste Rodin, Antoine Bourdelle, Georg Minne, Max Klinger

VIII. ARHITEKTURA II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Historicizam – neostilovi. Nove građevne konstrukcije i materijali: željezo, staklo, beton. Čikaška škola. Arhitektura i primijenjeno oblikovanje Stila 900.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Richard R. Brettell, Modern Art 1851-1929, Oxford University Press, Oxford, 1999. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000. N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd 1972.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames &Hudson, London 2002.; C. E. Schorske: Beč krajem stoljeća, Antibarbarus, Zagreb, 2000.

Philippe Jullian, Dreamers of Decadence, Phaidon Press, London 1974.

Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989. ; A.Čelebonović, Uljepšani svijet, Jugoslavija, Beograd, 1974.; Philippe Jullian, Simbolisti, Jugoslavija, Beograd,1973.; John Milner, Art, War and Revolution in France 1870-1871, Yale University Press, New Heaven, 2000.; Art and Politics under Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Robert L. Hubert, From Millet to Léger, Essay in Social Art History, Yale University Press, New Heaven, 2002. (Prva tri eseja); Manet/Velazquez, The French Taste in Spanish Painting, Gary Tinterow etc., Yale University Press, New Heaven, 2003.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, , Yale University Press, New Heaven, 1997.; Richard Berthel, Impression, Painting quickly in France 1860-1890, Yale University Press, New Heaven, 2000. Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org>

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

21. UMJETNOST XX. I XXI. STOLJEĆA – PUJ 362

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

BROJ SATI TJEDNO: 4 sata predavanja + 4 sata seminara (ukupno P70 + S30 + T20)

TERENSKA NASTAVA: 20 sati

ECTS BODOVI: 12

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Devetnaesto stoljeće – umjetnost u znaku promjena

Romantizam. Realizam. Simbolizam. Impresionizam. Neoimpresionizam. Stilovi prijeloma stoljeća. Pojava fotografije. Škole (umjetnost akademija i salona) i pokreti (modernisti i umjetnička boema). Nabisti.

Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću dvadesetog stoljeća

Fovizam. Kubizam, purizam, orfizam. Prikloni ekspresionizmu na sjeveru Europe. Ekspresionizam u Njemačkoj (Die Brücke, Der Blaue Reiter). Futurizam u Italiji. Apstrakcija i konstruktivizam u Rusiji, rejonizam, suprematizam. De Stijl u Nizozemskoj. Arhitektura s početka 20. stoljeća (Francuska, Austrija, Njemačka, Nizozemska. Međunarodni stil u arhitekturi, Bauhaus). Metafizičko slikarstvo. Dadaizam.

Tridesete godine

Njemačka umjetnost 20-ih i 30-ih godina (od Nove objektivnosti do konstruktivizma i apstrakcije). Nadrealizam. Magični realizam. Pariška škola apstrakcije. Tridesete godine u SAD (od izložbe u Arsenalu, precizionizma, realizma, socijalnog realizma i regionalizma do apstrakcije). Arhitektura nakon 1930. g. u Europi, Latinskoj Americi, Kanadi, Japanu i SAD.

Umjetnost nakon drugog svjetskog rata

Apstraktni ekspresionizam. Slikarstvo akcije u SAD. Slikarstvo i skulptura u Velikoj Britaniji. Konkretna umjetnost. Apstraktna skulptura i konstrukcija. Pojava assamblagea i starežne skulpture, art-bruta i happeninga. Pop-art u Americi i kao internacionalni fenomen. Informel. Novi realizam i neodadaizam. Zamah u arhitekturi u SAD, Europi i Latinskoj Americi.

Šezdesete godine

Primarna ili minimalistička umjetnost. Optička i kinetička umjetnost (op-art). Postapstraktno slikarstvo (post-painterly abstraction). Archigram u arhitekturi.

Sedamdesete godine

Happening i performance. Umjetnički video. Ambijentalna umjetnost. Zemna umjetnost (earth art ili land art). Konceptualna umjetnost. Hiperrealizam. High-Tech arhitektura, dekonstrukcija u arhitekturi.

Osamdesete i devedesete godine

Postmoderna umjetnost (njemački Novi divlji, talijanska Transavangarda, američki Bad-painting i Slikarstvo novog prizora, francuska Slobodna figuracija. Nova britanska umjetnost. Umjetnost perestrojke. Feministička i gay scena). Dekonstrukcija, moderni i postmoderni manirizam u arhitekturi.

Umjetnost novog tisućljeća

Postmoderni konceptualizam. Post-postmoderna. Neomoderna. «Snovi i konflikti –diktatura gledatelja» (venecijanski Biennale 2003.).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave..

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Harvard H. Arnason, Istorija moderne umetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1975, str. 13-629.; E. Lucie Smith, Art Today, Phaidon Press, London, 1996, str. 7-479.; Ruhrberg-Schneckenburger-Fricke-Honnef, Umjetnost 20. stoljeća, Taschen/VBZ, Zagreb, 2004. str. 7-830; M. de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990, str. 7-277.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umjetnosti i teorije, SANU, Beograd-Novi Sad, 1999.

Dopunska

E. Lucie Smith, Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2003.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; H. Read, Istorija moderne skulpture, Jugoslavija, Beograd, 1966; J. Fineberg, Art since 1940, Strategies of being, Laurence King, London, 2000; I.F. Walther, Art of the Twentieth Century 1,2, Taschen, Köln, 1998.; R. Poggioli, Teorija avangardne umjetnosti, Nolit, Beograd, 1975; G.C. Argan, Studije o modernoj umjetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; N. Mišćević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981; A.Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka, 1969.; I. Sandler, Art of the Postmodern Era, Westview Press, 1998.; S. Hunter, J. Jacobus, Modern Art, Harry N. Abrams, 1992.; H. Marlais Davies, Blurring the Boundaries: Instalation Art, Art Publisher, 1997.; T. Godfrey, Conceptual Art (Art and Ideas), 1998.; J. Farver, Global Conceptualism 1850s-1980s, Queens Museum of Art, 1999.; J. Kastner, Land Art and Environmental Art, 1998.; A. Moszynska, Abstract Art (World of Art), 1989.; N. Stangos, Concepts of Modern Art (Fauvism-Modernism), Thames&Hudson, 1994.; A. Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; V. Srhoj, Umjetnost 20 i 21. stoljeća, CD-ROM (slikovni materijal), Zadar, 2002-04.

Internet izvori

www.artchive.com

www.artcyclopedia.com

www.artlex.com

www.artunframed.com

<http://cgfa.sunsite.dk/fineart.html>

22. HRVATSKA UMJETNOST XIX., XX. I XXI. STOLJEĆA – PUJ 363

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: VI.

STATUS KOLEGIJA: Obvezan

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 1 sat seminara (ukupno P35 + S15 + T10)

TERENSKA NASTAVA: 10 sati

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Hrvatska umjetnost od napoleonskih vojni do ugarsko-hrvatske nagodbe.

Hrvatski narodni preporod. Bidermajer u Hrvatskoj. Pojava fotografije. Slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, grobljanska plastika. Hrvatska umjetnost od Nagodbe do Moderne. Sukob generacija u hrvatskoj umjetnosti: tradicionalisti i modernisti. Plenerizam. Simbolizam i sececija. Realizam u slikarstvu. Povijesno slikarstvo, kiparstvo. Historicizam i neostilovi u arhitekturi. Umjetni obrt i industrijska proizvodnja. Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću. Umjetnost u Hrvatskoj (1918-1930): dadaistička i futuristička previranja - Zenit. Proljetni salon. Sezanizam (postkubizam, ekspresionizam, neoklasicizam). Tridesete godine. Umjetnost u Hrvatskoj (1930-1940). Krug "čiste umjetnosti" (intimizam, poetski realizam, koloristički realizam - Grupa trojice), krug angažirane umjetnosti (nadrealizam, socijalna umjetnost - Grupa Zemlja). Umjetnost u drugom svjetskom ratu na teritoriju NDH. Umjetnost nakon drugog svjetskog rata. Umjetnost u Hrvatskoj 50-ih godina. Socijalistički realizam. Figurativno slikarstvo nakon drugog svjetskog rata. Grupa Exat 51 i pojava geometrijske apstrakcije. Šezdesete godine: Umjetnost u Hrvatskoj 60-ih godina. Fantastika i novi oblici nadrealizma 60-ih godina. Naivna ili izvorna umjetnost. Pojava lirske apstrakcije i informela. Grupa Gorgona. Zagrebačke Nove tendencije. Sedamdesete godine: Umjetnost u Hrvatskoj 70-ih godina. Konceptualna umjetnost. Alternativne umjetničke grupe. Grupa šestorice autora. Grupa Biafra. Pojava Nove figuracije. Osamdesete i devedesete godine: Umjetnost u Hrvatskoj 80-ih i 90-ih godina. Postmoderna i zagrebačka Nova slika. Retroavangarda. Umjetnost na prijelomu stoljeća: Neokonceptualna umjetnost. Neomoderna. Interaktivna umjetnost novih medija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezatna

1. Grgo Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 19. stoljeća, Naprijed Zagreb, 1995., (odabrana poglavlja: str.11-86, 139-153, 163-230, 231-264, 289-381)
2. G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, Naprijed, Zagreb, 1995, (odabrana poglavlja str. 5-215. 245-325)
3. G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 1, Naprijed, Zagreb, 1987., (odabrana poglavlja str. 65-270.; 372-488)

4. G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 2, Naprijed, Zagreb, 1988., (odabrana poglavlja str. 5-121, 320-376, 445-576);
 5. G. Gamulin, Hrvatsko kiparstvo 19. i 20. stoljeća, Naprijed, Zagreb, 1999., str. 43-187; 200-208; 310-430.)
- Napomena: navedena poglavlja u 5 knjiga Grge Gamulina sadrže relativno nevelik tekst i obilje slikovnog materijala)
6. Kruno Prijatelj, Slikarstvo u Dalmaciji 1784-1884, Književni krug, Split, 1989
 7. T. Premerl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1990. (odabrana poglavlja)
 8. Darja Radović Mahečić, Moderna arhitektura u Hrvatskoj, IPU, Školska knjiga, Zagreb 2007. (odabrana poglavlja)

Dopunska

1. Ljubo Babić, Umjetnost kod Hrvata u 19. stoljeću, Zagreb, 1940.;
2. Bidermajer u Hrvatskoj, (katalog izložbe) MUO, Zagreb, 1997.;
3. Historicizam u Hrvatskoj, (katalog izložbe) MUO, Zagreb, 2000.;
4. Secesija u Hrvatskoj, (katalog izložbe) MUO, Zagreb, 2004.;
5. Ivanka Reberski, Realizmi dvadesetih godina, Zagreb, 1997.;
6. Inovacije u hrvatskoj umjetnosti 70-ih godina, (katalog izložbe), GSU, Zagreb 1982.;
7. Z. Rus, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 1, Logos, Split, 1985.;
8. J. Denegri, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 2, Logos, Split, 1985.;
9. V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, GZH, Zagreb, 1973.;
10. J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa, Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.;
11. Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), (katalog izložbe) Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.;
12. Vera Horvat Pintarić, Svjedok u slici, Matica hrvatska, Zagreb, 2001.;
13. M.B. Protić, Jugoslovensko slikarstvo 1900-1950, BIGZ, Beograd, 1973.;
14. V. Srhoj, Grupa Biafra 1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2001.
15. V. Srhoj, Strategija citata u umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina, (katalog triennala Plavi salon) Galerija umjetnina NMZ. Zadar, 1999.
16. V. Srhoj, Retroavangarda, (katalog triennala Plavi salon) Galerija umjetnina NMZ, Zadar, 2002.
17. N. Dimitrijević, Gorgona, Zagreb, 1977.;
18. I. Subotić, Zenit i avangarda 20-ih godina, Beograd, 1983.
19. Enciklopedija hrvatske umjetnosti 1-2, HLZ, Zagreb, 1995/6.;
20. Enciklopedija likovnih umjetnosti 1-4, Leksikografski zavod FNRJ, Zagreb 1965.

IZBORNI KOLEGIJI:

Obzirom na veći broj izbornih kolegija koji se izmjenju, ovdje su navedeni naslovi uz nositelje, količinu sati i ECTS bodove. Opis predmeta i literatura navedeni su u izvedbenom programu koji se donosi za svaku akademsku godinu ponaosob. Studenti jednopredmetnog studija (JPD) u svakom su od izbornih kolegija Odjela opterećeni dodatnom literaturom i seminarskim radovima i stječu 3 ECTS boda.

1. POVIJEST FOTOGRAFIJE I. (XIX. STOLJEĆE) – PUI 801

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

2. POVIJEST FOTOGRAFIJE II. (XX. STOLJEĆE) – PUI 802

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

3. UMJETNOST U VRIJEME GRAĐANSKIH REVOLUCIJA I. – PUI 805

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

4. UMJETNOST U VRIJEME GRAĐANSKIH REVOLUCIJA II. – PUI 806

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

5. FOTOGRAFIJA I DRUŠTVENA STVARNOST I - PUI 803

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I-IX

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

6. FOTOGRAFIJA I DRUŠTVENA STVARNOST – PUI 804

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Antun Travirka, viši predavač

SEMESTAR: I-IX

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

7. EUROPSKE KATEDRALE I. – PUI 807

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

8. EUROPSKE KATEDRALE II. – PUI 808

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

9. FRANCUSKE KATEDRALE – PUI 830

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

10. TALIJANSKE KATEDRALE – PUI 831

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

11. SLIKARSTVO JADRANSKOG KRUGA U XIV. STOLJEĆU – PUI 809

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

12. SLIKARSTVO JADRANSKOG KRUGA U XV. STOLJEĆU – PUI 810

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

13. JURAJ DALMATINAC I NJEGOV KRUG – PUI 811

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

14. UMJETNIČKA BAŠTINA ZADRA OD KASNE ANTIKE DO ROMANIKE – PUI 812

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

15. UMJETNIČKA BAŠTINA ZADRA OD GOTIKE DO RENESANSE – PUI 813

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, profesor

SEMESTAR: I-X

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: ukupno 5 sati

ECTS BODOVI: 3

16. HRVATSKA SREDNJOVJEKOVNA SKULPTURA – PUI 814

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, profesor

STATUS KOLEGIJA: izborni

SEMESTAR: I – X.

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3.

17. KAROLINŠKA UMJETNOST I NJEZINI ODRAZI U HRVATSKOJ – PUI 815

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, profesor

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

18. UMJETNOST JADRANA U KASNOJ ANTICI – PUI 816

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, profesor

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

19. UMJETNOST JADRANA U 11. STOLJEĆU – PUI 817

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Nikola Jakšić, profesor

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

20. GRAD I POVIJEST . - ANTIČKI GRAD I.– PUI 818

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavaša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)
 TERENSKA NASTAVA: 5 sati
 ECTS BODOVI: 3

21. GRAD I POVIJEST - ANTIČKI GRAD II.– PUI 819

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

22. GRAD I POVIJEST . - ANTIČKI GRAD NA TLU ISTRE I DALMACIJE I. – PUI 820

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

23. GRAD I POVIJEST . - ANTIČKI GRAD NA TLU ISTRE I DALMACIJE II.– PUI 821

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

24. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD I. – PUI 821

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

25. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD II. – PUI 822

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

26. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD NA TLU ISTRE I DALMACIJE I.
– PUI 823

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

27. GRAD I POVIJEST - SREDNJOVJEKOVNI GRAD NA TLU ISTRE I DALMACIJE II.
– PUI 824

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Pavuša Vežić; izvanredni profesor

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

28. AVANGARDA I POSTMODERNA – PUI 826

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

STATUS KOLEGIJA: Izborni

SEMESTAR: I-X.

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

29. FANTASTIČNA UMJETNOST – PUI 827

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

SEMESTAR: I – X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

30. SKULPTURA XX. STOLJEĆA – PUI 828

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

31. FIGURATIVNA UMJETNOST MODERNOG I POSTMODERNOG RAZDOBLJA – DPD – PUI 829

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: Izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

32. CONTEMPORARY AMERICAN ART - 930

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

33. ARHITEKTURA XX. STOLJEĆA – PUI 831

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

34. POSTMODERNA SKULPTURA – PUI 832

NOSITELJ KOLEGIJA: doc.dr.sc. Vinko Srhoj

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

35. SKULPTURA XX. STOLJEĆA – PUI 833

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

36. CARSKA SKULPTURA U RIMSKOJ PROVINCIJI DALMACIJI – PUI 834

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Marija Kolega, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

37. ANTIČKA SKULPTURA U DALMACIJI – PUI 835

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Marija Kolega, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

38. UMJETNOST HELENISTIČKOGA RAZDOBLJA – PUI 836

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Marija Kolega, docent

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

39. ZADARSKO ZLATARSTVO – PUI 837

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, red. prof.

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

40. UMJETNOST RENESANSNE FIRENCE – PUI 838

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. Emil Hilje, red. prof.

SEMESTAR: I-X.

STATUS KOLEGIJA: izborni

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara (Ukupno P15 + S10 + T5)

TERENSKA NASTAVA: 5 sati

ECTS BODOVI: 3

3.3

Struktura studija, ritam studiranja i obveze studenata

Propisani su Sveučilišnim i Odjelnim Pravilnikom o studiju.

3.4

Popis predmeta ili modula koje studenti mogu izabrati s drugih studija

Navedeno u programu studija, prema kategorijama pojedinog predmeta (izborni kolegiji srodnih Odjela i izborni kolegiji po slobodnom izboru).

3.5

Popis predmeta koji se mogu izvoditi na stranom jeziku

Engleski jezik: svi temeljni i izborni kolegiji

Talijanski jezik: Osnove likovnih umjetnosti, Osnove povijesti umjetnosti, Umjetnost ranoga kršćanstva i Bizanta, Kršćanska ikonografija, Umjetnost ranoga srednjega vijeka zapadne Europe, Hrvatska umjetnost ranoga srednjega vijeka. Umjetnost baroka I., Umjetnost baroka II., Hrvatska umjetnost renesanse i baroka, Umjetnost XIX. stoljeća I. i II., Hrvatska umjetnost XIX., XX. i XXI. stoljeća

3.6

Kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS bodova

Propisani su Sveučilišnim i Odjelnim Pravilnikom o studiju.

3.7

Način završetka studija

Preddiplomski jednopredmetni studij završen je uspješnim polaganjem svih propisanih ispita i stjecanjem barem 300 ECTS bodova. Završni prvostupnički rad nije predviđen.

3.8

Uvjeti pod kojima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja na jednom studijskom programu mogu nastaviti studij

Prema Sveučilišnom i Odjelnom Pravilniku o studiju.

4. UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

4.1

Mjesta izvođenja studijskog programa

Studijski program Odjela za povijest umjetnosti provodi se u prostorijama Odjela na Sveučilištu u Zadru, Obala kralja Petra Krešimira IV. 2, te kroz terensku nastavu u hrvatskim i europskim gradovima, sakralnim objektima, muzejima, galerijama, povijesnim arhivima i istraživačkim ustanovama.

4.2

Podaci o prostoru i oprema predviđena za izvođenje studija

Studijski program Odjela za povijest umjetnosti izvodi se u učionici veličine 50 m², te tri nastavnička kabineta veličine 15 m². Valja naglasiti da se kroz program širenja Sveučilišta u nove prostore provodi preraspodjela postojećih, pa će u tom smislu Odjel dobiti još jednu učionicu približne kvadrature, te barem još tri nastavnička kabineta. Preraspodjela prostora trebala bi biti dovršena do akademske godine 2006/07. Osim toga, značajan se dio nastave izvodi na terenu kroz izlaske na zadarske lokalitete, jednodnevnu terensku nastavu na području Dalmacije i Zagreba, te višednevnu na području Hrvatske i Europe.

U nastavnom procesu koriste se prijenosna računala, skeneri, digitalni fotoaparati, računala i LCD-projektori za prezentaciju slikovnog materijala, računala kojima su opremljeni nastavnički kabineti, te računala u informatičkom kabinetu na kojima studenti imaju mogućnosti pripremati seminarske radove i ispite služeći se mogućnostima skeniranja, proučavanja slikovnog digitalnog materijala i služenja Internetom.

Studenti su u mogućnosti služiti se bogatim knjižnim fondom Sveučilišne knjižnice, vrlo bogatim fondom Znanstvene knjižnice, te knjižnicama znanstvenih i kulturnih ustanova na području grada Zadra. Odjel raspolaže i bogatim fondom digitalnih reprodukcija koje su na raspolaganju studentima.

4.3

Nastavnici i suradnici koji će sudjelovati u izvođenju predmeta:

Temeljni kolegiji	Nositelj kolegija	Suradnik
Osnove likovnih umjetnosti	Dr. Antun Travirka, prof., viši predavač	Sofija Sorić, d.p.u.; znanstveni novak
Osnove povijesti umjetnosti	Dr. Antun Travirka, viši predavač	Marijana Kovačević, d.p.u.; asistent
Umjetnost drevnih civilizacija	dr. Marija Kolega, docent	
Umjetnost Grčke i Rima	dr. Marija Kolega, docent	
Osnove arhitekture	dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor	Ana Pikunić, d.p.u.; znanstveni novak
Antička ikonografija	dr. Marija Kolega, docent	
Kršćanska ikonografija	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	mr. Nataša Mučalo, asistent
Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	Ivan Josipović, d.p.u.; znanstveni novak
Umjetnost ranog srednjeg vijeka	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	Meri Opačić, d.p.u.; znanstveni novak
Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	Meri Opačić d.p.u.; znanstveni novak
Umjetnost romanike	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	Marijana Kovačević, d.p.u.; znanstveni novak
Umjetnost gotike	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	Sofija Sorić, d.p.u.; znanstveni novak
Hrvatska umjetnost razvijenog srednjeg vijeka	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	Marijana Kovačević, d.p.u.; znanstveni novak
Umjetnost renesanse I.	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	mr. Laris Borić, asistent
Umjetnost renesanse II.	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	mr. Laris Borić, asistent
Umjetnost baroka I.	dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor	
Umjetnost baroka II.	dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor	
Hrvatska umjetnost renesanse i baroka	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	mr. Laris Borić, asistent
Umjetnost 19. stoljeća I.	Dr. Antun Travirka, viši predavač	
Umjetnost 19. stoljeća II.	Dr. Antun Travirka, viši predavač	
Umjetnost 20. i 21. stoljeća	dr. Vinko Srhoj, docent	Antonija Mlikota, d.p.u., znanstveni novak

Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. stoljeća	dr. Vinko Srhoj, docent	Antonija Mlikota, d.p.u., znanstveni novak
IZBORNI KOLEGIJI	NOSITELJ IZBORNOG KOLEGIJA	SURADNIK
Povijest fotografije I. (fotografija 19. stoljeća)	Dr. Antun Travirka; viši predavač	
Povijest fotografije II. (fotografija 20. stoljeća)	Dr. Antun Travirka; viši predavač	
Umjetnost u vrijeme građanskih revolucija I.	Dr. Antun Travirka, viši predavač	
Umjetnost u vrijeme građanskih revolucija II.	Dr. Antun Travirka, viši predavač	
Europske katedrale I.	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Europske katedrale II.	dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Francuske katedrale	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Talijanske katedrale	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Slikarstvo jadranskog kruga u XIV. st.	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Juraj Dalmatinac i njegov krug	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Zadarsko zlatarstvo	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	
Hrvatska srednjovjekovna skulptura	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	
Karolinška umjetnost i njezini odrazi u Hrvatskoj	dr. Nikola Jakšić, red. prof.	
Grad i povijest (Antički grad)	dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor	
Grad i povijest (Antički grad na tlu Istre i Dalmacije)	dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor	
Grad i povijest (srednjovjekovni grad)	Dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor	
Grad i povijest (srednjovjekovni grad na tlu Istre i Dalmacije)	Dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor	
Avangarda i postmoderna	dr. Vinko Srhoj, docent	
Fantastična umjetnost	dr. Vinko Srhoj, docent	
Figurativna umjetnost modernog i postmodernog	Dr. Vinko Srhoj, docent	

razdoblja		
Skulptura XX. stoljeća	Dr. Vinko Srhoj, docent	
Contemporary American art	Dr. Vinko Srhoj, docent	
Arhitektura XX. stoljeća	Dr. Vinko Srhoj, docent	
Postmoderna skulptura	Dr. vinko Srhoj, docent	
Carska skulptura u rimskoj provinciji Dalmaciji	Dr. Marija Kolega, doc.	
Umjetnost helenističkoga razdoblja	Dr. Marija Kolega, doc	
Umjetnost renesansne Firence	Dr. Emil Hilje, izvanredni profesor	

Biografije i izbori iz bibliografija nositelja kolegija:

dr. Nikola Jakšić, redoviti profesor

Rođen 19. svibnja 1949. godine u Beogradu. Osnovno i srednje obrazovanje stekao u Zadru, a u istom gradu diplomirao na Filozofskom fakultetu, i to dvopredmetni studij *povijesti umjetnosti* i *arheologije*. Od 1974. do pred kraj 1980. godine asistent je na Institutu za hrvatsku arheologiju JAZU-a te kustos u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu.

Magistrirao 1980. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s temom "Zabati oltarnih pregrada u Dalmaciji" i tada izabran za asistenta na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zadru Sveučilišta u Splitu. Godine 1986. na Filozofskom fakultetu u Zadru obranio doktorsku disertaciju u polju povijesnih znanosti pod naslovom "Kiparsko–klesarske radionice u Dalmaciji od 9. do 12. stoljeća". U zvanje docenta izabran 1988. godine, za izvanrednog profesora 1996., od 2001. za redovnog profesora, te od 2005. za redovnog profesora u trajnom zvanju.

Tijekom rada na Filozofskom fakultetu u Zadru (od 2002. godine Sveučilište u Zadru) održavao nastavu iz različitih kolegija: *Opća umjetnost srednjeg vijeka*, *Hrvatska umjetnost srednjeg vijeka*, *Muzeologija*, *Metodologija povijesti umjetnosti*, *Kršćanska ikonografija* i *Umjetnost ranog srednjeg vijeka* i Bizanta, kao i iz više izbornih predmeta. Kao vanjski suradnik održavao je i nastavu iz kolegija *Valorizacija kulturne i prirodne baštine* na Odjelu za informatologiju i komunikologiju Sveučilišta u Zadru. Trenutno na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru održava nastavu iz sljedećih kolegija: *Umjetnost ranog kršćanstva* i *Bizanta*, *Umjetnost ranog srednjeg vijeka na zapadu Europe* i *Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka*.

U više mandata izabran za predstojnika Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zadru, a 1990. godine i za pročelnika Zavoda za povijesne znanosti istog fakulteta. Od 2005. do 2007. godine pročelnik Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru, te u istom razdoblju član Senata Sveučilišta u Zadru.

Zajedno s kolegama Igorom Fiskovićem i Miljenkom Jurkovićem s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu utemeljio je 1994. godine *Međunarodni centar za kasnu antiku i rani srednji vijek Sveučilišta u Zagrebu*. Do danas je ostao član znanstvenog vijeća tog centra, kao i član uredništva njegova časopisa *Hortus Artium Medievalium* koji ima međunarodnu recenziju.

Jedan je od utemeljitelja hrvatskog Odbora ICOMOS-a, međunarodnog komiteta za zaštitu i obnovu povijesne i graditeljske baštine.

Trenutno je glavni urednik višetomne edicije *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije*.

Godine 1992. imenovan je ministrom za kulturu u Ministarstvu prosvjete, kulture i sporta Republike Hrvatske te je na tom mjestu proveo 30 mjeseci sa zaduženjem za vođenje republičkih programa zaštite i obnove spomenika kulture, a zatim arhivske, muzejske i izdavačke djelatnosti. Obavljao je i niz stručno-upravnih funkcija na koje ga je imenovala Vlada Republike Hrvatske.

Predsjedao je Skupštini kulturne sekcije Alpe-Adria na Brijunima 1994. godine, a od 2005. do 2007. godine bio je član Nacionalnog vijeća za znanost Republike Hrvatske. Trenutno je član Područnog vijeća za humanističke znanosti.

Kao stručnjak za probleme srednjeg vijeka bio je koautor više važnih muzeoloških projekata, od kojih se ističu:

- "Stalna postava u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika" u Splitu 1974. godine;
- "Tisuću godina hrvatskog kiparstva" 1991. godine u Zagrebu;
- "Hrvati - kultura, vjera, umjetnost" u Vatikanu 1999. godine;
- "Hrvati i Karolinzi" u Splitu 2000. godine (u sklopu međunarodnog projekta "Karlo Veliki i stvaranje Europe") i
- "Bizantini-Croati-Carolingi", Brescia, 2001. godine.

Autor je izložbe "Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti" održane u Zagrebu 2006. godine, koja je u anketi kulturnih djelatnika "Vjesnika" proglašena za kulturni događaj godine u Hrvatskoj.

Sudjelovao je na brojnim znanstvenim skupovima, od kojih mnogim međunarodnim.

U razdoblju od 1998. do 2002. godine vodio je znanstveni projekt Starohrvatska umjetnost, a od 2003. do 2007. godine znanstveni projekt *Predromanička umjetnost na istočnoj obali Jadrana*. Trenutno vodi znanstveni projekt 269-1300623-2681 *Umjetnička baština Jadrana od kasne antike do romanike*.

Angažiran je na tri poslijediplomska studija i to na:

- zajedničkom Poslijediplomskom studiju Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu i Filozofskog fakulteta u Zadru pod nazivom "Graditeljska baština" gdje je voditelj triju kolegija;
- Poslijediplomskom studiju informatologije i komunikologije na Sveučilištu u Zadru s jednim kolegijem;
- Poslijediplomskom studiju povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s jednim kolegijem.

Od 2007. godine angažiran je i na Poslijediplomskom doktorskom studiju na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U mandatnom razdoblju od 1990. do 1992. godine izabran je za zastupnika u Sabor Republike Hrvatske gdje je obnašao dužnost potpredsjednika Društveno-političkog vijeća.

Nagrade:

Godine 2001. bio je, kao jedan od autora knjige "Hrvati i Karolinzi", dobitnik kolektivne nagrade *Josip Juraj Strossmayer* za najbolje znanstveno djelo s područja humanističkih znanosti u 2000. godini.

Odlikovanja:

Red hrvatskog trolista.

Izbor iz bibliografije:

Knjige:

1. *STJEPAN GUNJAČA - izbor iz djela* (odabrao i uredio: N. JAKŠIĆ), Split, 1991., str. 1-493.
2. N. JAKŠIĆ, *Zemunik, zadarski srednjovjekovni kaštel i turska kasaba*, Split, 1997., str. 1-96.
3. N. JAKŠIĆ, *Hrvatski srednjovjekovni krajobrazi*, Split, 2000., str. 1-334.

4. V. DELONGA – N. JAKŠIĆ – M. JURKOVIĆ, *Arhitektura, skulptura i epigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split, 2001., str. 1-108.
5. N. JAKŠIĆ – R. TOMIĆ, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Zlatarstvo* (glavni urednik izdanja i priredio: N. JAKŠIĆ), Zadar, 2004., str. 1-328.
6. E. HILJE – R. TOMIĆ, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Slikarstvo* (glavni urednik izdanja i priredio: N. JAKŠIĆ), Zadar, 2006., str. 1-402.
7. N. JAKŠIĆ, *Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti*, Zagreb, 2006., str. 1-320.

Poglavlja u knjizi:

1. GRUPA AUTORA, *Ričice - nekropola stećaka*, Split, 1983., poglavlje: "Rezultati istraživanja", str. 61-71.
2. GRUPA AUTORA, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997., poglavlje: "Predromaničko kiparstvo", str. 13-40.
3. GRUPA AUTORA, *I Croati-Cristianesimo, Cultura, Arte; Città del Vaticano*, 1999., poglavlje: "Arte e Architettura", str. 79-99.
4. GRUPA AUTORA, *Hrvati i Karolinzi*, Split, 2000., poglavlje: "Klesarstvo u službi evangelizacije", str. 192-213.
5. GRUPA AUTORA, *Bizantini, Croati, Carolingi*, SKIRA, Milano, 2001., poglavlje: "Scultura e liturgia", str. 175-197.

Znanstveni radovi:

1. Pokušaj određenja horizontalne stratigrafije starohrvatskih nekropola, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 3, Split, 1976., str. 91-94.
2. Još o splitskim ranosrednjovjekovnim sarkofazima, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, LXX-LXXXI, Split, 1977., str. 187-192.
3. Zabati oltarne pregrade iz Crkvine u Biskupiji kod Knina, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 21, (*Fiskovićev zbornik I*), Split, 1980., 97-110.
4. Romanička klesarska radionica iz Knina, *Peristil*, br. 24, Zagreb, 1981., str. 27-33.
5. Solidus Romanatus na istočnoj jadranskoj obali, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 12, Split, 1982., str. 173-184.
6. Iz srednjovjekovne topografije Knina, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 20(9), Zadar, 1982., str. 43-52.
7. Ulomci skulpture XI. stoljeća iz Osora, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 7, Split, 1982., str. 187-190.
8. Tipologija kapitela 11. stoljeća u Dalmaciji, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 13, Split, 1983., str. 203-215.
9. Naušnice s tri jagode u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 23, Split, 1983., str. 49-74.
10. Constantine Porphyrogenitus as the Source for Destruction of Salona, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, sv. 77, Split, 1984., str. 315-326.
11. Majstor koljanskog pluteja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 8, Split, 1984., str. 243-252.
12. Nakit 14. stoljeća u Hrvatskoj i Bosni, *Zbornik "Dalmacija u vrijeme anžuvinske vlasti"*, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 23, Zadar, 1984., str. 331-342.

13. Topografija pravca Via Magna Cesta vocata tendens per Lucam, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 14, Split, 1984., str. 325-346.
14. Predromanički reljef sa spomenom blaženog Teodora u Bolu na Braču, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 25, Split, 1985., str. 49-62.
15. Privilegium regium episcopo nonensi in villa Islam, *Zadarska revija*, br. 4-5, Zadar, 1985., str. 335-352.
16. Draga Svetoga Krševana u Diklu (o tisućitoj obljetnici samostana), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 25(12), Zadar, 1986., str. 205-228.
17. O katedralama hrvatske i kninske biskupije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 27(14), Zadar, 1988., str. 115-133.
18. Srednjovjekovne Kamenjane s Crkvama Sv. Jurja i Sv. Luke – problem ubikacije i identifikacije, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 17, Split, 1988., str. 111-130.
19. Tri umjetnička i epigrafska spomenika iz Sukošana, *Diadora*, sv. 10, Zadar, 1988., str. 197-204.
20. Crkve na Begovači i problem starohrvatskih nekropola, *Diadora*, sv. 11, Zadar, 1989., str. 407-433.
21. Hrvatski toponim Ždrelac i njegova romanska semantička paralela u jadranskoj toponimiji srednjeg vijeka, *Čakavska rič*, br. 1, Split, 1989., str. 83-87.
22. Prilozi povijesnoj topografiji otoka Ugljana, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 28(15), Zadar, 1989., str. 83-102.
23. Vijesti o padu Salone u djelu Konstantina Porfirogeneta, *Zbornik "Antička Salona"*, Split, 1991., str. 427-441.
24. Zadarska plemićka porodica Martinušić-Pećar, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 30(17), Zadar, 1991., str. 93-124.
25. Osnutak Franjevačkog samostana na Pašmanu 1392. godine, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 32, (*Prijatelj zbornik*), Split, 1992., str. 351-356.
26. Prilozi urbanizmu srednjovjekovnog Knina, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 15, Zagreb, 1992., str. 123-130.
27. Preživjele ranokršćanske crkve u srednjovjekovnoj Ninskoj biskupiji, *Diadora*, sv. 15, Zadar, 1993., str. 127-144.
28. Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 22, Split, 1995., str. 141-150.
29. La survivance des édifices paléocrétiens dans les terres de la principauté Croate, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 1, Zagreb-Motovun, 1995., str. 36-45.
30. Kasnosrednjovjekovno groblje kod crkve Sv. Spasa u Vrh Rici, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 23, Split, 1996., str. 139-172.
31. Croatian Art in the Second Half of the Ninth Century, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 3, Zagreb-Motovun, 1997., str. 41-54.
32. Srednjovjekovni sabor plemenitih Hrvata u Podbrižanima, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 24, Split, 1997., str. 109-126.
33. Predromanički reljefi iz crkve Sv. Lovre u Morinju kod Šibenika, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 25, Split, 1998., str. 91-110. (suaustorstvo sa Ž. Krnjčevićem)
34. Hrvatska predromanika, *Glasje*, Zadar, 1999., str. 41-57.

35. Materijalni tragovi Kolomanove vojne u Dalmaciji, *Povijesni prilozi*, sv. 17, Zagreb, 1999., str. 269-286.
36. Predromanički reljefi 9. stoljeća iz Kotora, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 38, Split, 1999-2000., str. 129-150.
37. Arheološka istraživanja razorene crkvice Sv. Martina u Lepurima kod Benkovca, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 27, Split, 2000., str. 189-200.
38. Vladarska zadužbina Sv. Bartula u srednjovjekovnom selu Tršci, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 42, Zagreb-Zadar, 2000., str. 17-64.
39. On the Origin of the Baptismal Font with the Name of Prince Višeslav, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 8, Zagreb-Motovun, 2002., str. 241-245.
40. Skulptura Branimirova doba u Hrvatskoj, *Hrvatska u doba kneza Branimira*, Zadar, 2002., str. 111-121.
41. The Cults of Byzantine-Ravennat Provenance in Diocletian's Palace of Justinian's Age, *Bulletin de l' Association pour l'Antiquité tardive*, sv. 11, Paris, 2002., str. 79-84.
42. Patron Saints of the Medieval Gates in Diocletian's Palace, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 9, Zagreb-Motovun, 2003., str. 187-194.
43. Predromanička klesarska radionica u Kotoru, *Jadranske studije – Zbornik Pomorskog muzeja Orebić*, Orebić 2003., str. 271 – 289.
44. Pre-Romanesque Sarcophagi in Early Medieval Dalmatia, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 10, Zagreb-Motovun, 2004., str. 7-14.
45. Reljefi Trogirske klesarske radionice iz crkve Sv. Marte u Bijaćima, *Starohrvatska prosvjeta*, serija III, sv. 26, Split, 2004., str. 265-286.
46. Early Mediaeval Monuments in the Croatian Principality, *L'Adriatico dalla tarda antichità all'età carolingia* (uredili: GIAN PIETRO BROGIOLI & PAOLO DELOGU), Firenze, 2005., str. 229-244.
47. Ophodni križ 14. stoljeća na Pašmanu, *Raukarov zbornik*, Zagreb, 2005., str. 587-596.
48. Alcuni problemi di orificeria sacra tra Venezia, Chioggia e la Dalmazia, *Patrimonio di Oreficeria Adriatica*, br. 1, 2007. (www.orificeriadriatica.it)
49. Il caso dell'arconte Dobronà e del proconsole Gregorio, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 13/1, Zagreb-Motovun, 2007., str. 137-145.
50. La scultura dell'undicesimo secolo nell'Alto Adriatico, *Letteratura, arte e cultura italiana tra le due sponde dell'Adriatico* (uredila: LUCIANA BORSETTO), Padova, 2007., str. 17-39.
51. Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, *Hortus Artium Medievalium*, sv. 14, Zagreb-Motovun, 2008., str. 103-112.

dr. Emil Hilje, redoviti profesor

Rođen 2. svibnja 1958. godine u Zadru. Osnovnu školu pohađao u Ražancu, a gimnaziju u Zadru. Godine 1976. upisao na Filozofskom fakultetu u Zadru grupu Pedagogija - Povijest umjetnosti. Diplomirao 1980. godine, a iste se godine zaposlio u osnovnoj školi u Sukošanu kao školski pedagog. Na tom poslu ostao do 1983. godine, kada je otišao na odsluženje vojnog roka. U međuvremenu, 1981. godine, ponovo se upisao na Filozofski fakultet u Zadru, na grupu Hrvatski ili srpski jezik i jugoslavenske književnosti, na kojoj je 1985. godine stekao status apsoluta. Iste godine upisao postdiplomski studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a 1988. obranio magistarsku radnju pod naslovom "Razvoj umjetnosti na Pagu u 14, 15. i 16. stoljeću".

Koncem 1986. godine zaposlio se na Filozofskom fakultetu u Zadru kao asistent pripravnik, a 1988. godine stekao zvanje asistenta, te započeo držati nastavu iz predmeta Osnove likovne umjetnosti za studente prve godine. U jesen 1993. godine obranio na Filozofskom fakultetu u Zadru doktorsku disertaciju pod naslovom "Gotičko slikarstvo u Zadru", te stekao zvanje višeg asistenta. Godine 1996. izabran u zvanje docenta, 2001. u zvanje izvanrednog, a 2007. godine u zvanje redovitog profesora.

Samostalno objavio dvije knjige ("Gotičko slikarstvo u Zadru" i "Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu"), te jednu u koautorstvu s prof. dr. sc. Radoslavom Tomićem ("Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije - Slikarstvo"). Objavio četrdesetak znanstvenih i stručnih radova. Kao glavni istraživač vodio znanstvene projekte: "Gotičko slikarstvo u Dalmaciji - arhivska istraživanja" (1990.-1995.), "Zadarska regija od kasne antike do renesanse - povijest, umjetnost, književnost" (1996.-2002.), "Srednjovjekovna umjetnička baština sjeverne Dalmacije" (2002.-2006.), te "Umjetnička baština Dalmacije od 12. do 16. stoljeća" (od 2007.). Sudjelovao na dvadeset i sedam znanstvenih skupova, od čega osam međunarodnih. Znanstveni rad prvenstveno usmjerava na probleme dalmatinske umjetnosti 14. i 15. stoljeća, a najvećim ga dijelom temelji na arhivskim i terenskim istraživanjima.

Na Sveučilištu u Zadru drži nastavu iz predmeta Umjetnost romanike, Umjetnost gotike, Hrvatska umjetnost razvijenog srednjeg vijeka, te izbornih kolegija (Slikarstvo jadranskog kruga u 14. i 15. stoljeću, Juraj Dalmatinac i njegov krug, Umjetnička baština Zadra od kasne antike do renesanse, Europske katedrale). Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu držao nastavu na poslijediplomskom studiju povijesti umjetnosti, na Filozofskoj fakulteti u Ljubljani na podiplomskom studiju "Umjetnost srednjega veka", a na Sveučilištu u Zadru na poslijediplomskom studiju "Jezici i kulture u dodiru". Kao vanjski suradnik 2004.-2005. držao nastavu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Kao pozvani predavač držao predavanja na Sveučilištu u Rijeci i Univerzi u Ljubljani.

Kao recenzent ocijenio šest studijskih programa, od čega jedan u inozemstvu (Univerza na Primorskem, Koper), dvije znanstvene knjige, te dva znanstveno-istraživačka projekta. Od

2003. do 2005. pročelnik Odjela za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru, a od 2007. zamjenik pročelnika.

Po narodnosti Hrvat i državljanin Republike Hrvatske. Oženjen je i ima dvoje odrasle djece. Aktivno se služi engleskim, a pasivno talijanskim i latinskim jezikom. Koncem 1991. i početkom 1992. sudjelovao kao dragovoljac Zbora narodne garde u Domovinskom ratu.

Izbor iz bibliografije:

KNJIGE:

1. Gotičko slikarstvo u Zadru, Zagreb, 1999., str. 1-246.
2. Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu, Zadar, 1999., str. 1-151.
3. Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije - Slikarstvo, Zadar, 2006., str. 1-403. (koautor s R. Tomićem)

POGLAVLJA U KNJIGAMA:

1. Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pašmanu, u *Toponimija otoka Pašmana*, Zadar, 2006., str. 63-86.
2. Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na otoku Ugljanu, u *Toponimija otoka Ugljana*, Zadar, 2007., str. 101-131. (koautor sa S. Sorić)

SKRIPTA:

1. *Umjetnost romanike i gotike*, Zadar, 2000., str. 1-207.

ZNANSTVENI RADOVI:

1. *Razvoj umjetnosti na Pagu u 14, 15. i 16. stoljeću* (magistarska radnja), Zagreb, 1988., str. 1-225.
2. Marko Andrijić u Pagu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 28, Split, 1989., str. 109-118.
3. Osvrt na najraniju povijest Crkve i samostana Sv. Duje na Pašmanu, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 28(15), Zadar, 1989., str. 135-144.
4. Bilješke o zidnom slikarstvu u Zadru koncem 14. i početkom 15. stoljeća, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 29(16), Zadar, 1990., str. 241-250.
5. Zadarski slikarski krug u drugoj četvrtini 15. stoljeća, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 29, Split, 1990., str. 33-48.
6. Novi podaci o djelatnost zadarskih graditelja na zadarskom otočju u 14. i 15. stoljeću, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 30(17), Zadar, 1992., str. 125-142.
7. Prijedlog za Antonija Veneziana u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji (Prijatelj zbornik I)*, 32, Split, 1992., str. 315-320.
8. Šibenski klesar Petar pok. Mateja iz Padove u Zadru, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 31(18), Zadar, 1993., str. 155-162.
9. *Gotičko slikarstvo u Zadru* (doktorska disertacija), Zadar, 1993., str. 1-338.

10. Zadarski graditelj Nikola Arbusjanić (Arbušanić), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 32(19), Zadar, 1993., str. 231-254.
11. Zadarski protomajstor Andrija Desin, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 34, Split, 1994., str. 85-109.
12. Combinations of romanesque and gothic forms in the architecture of Zadar, *Hortus Artium Medievalium*, 2, Zagreb-Motovun, 1996., pp. 65-75.
13. Spomenici srednjovjekovne arhitekture na Kornatima, "Prirodna podloga, zaštita, društveno i gospodarsko valoriziranje Kornata" (zbornik), Zagreb, 1996., str. 497-500.
14. Ikonografski program predele Ugljanskog poliptiha, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji (Petrićolijev zbornik II)*, 36, Split, 1996., str. 43-58.
15. Glava arkandela Gabrijela iz crkve Sv. Ivana u Zadru - prijedlog za Petra Radmilova Pozdančića, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 21, Zagreb, 1997., str. 22-27.
16. Kasnosrednjovjekovna sakralna arhitektura na Pagu, *Diadora*, 18-19, Zadar, 1997., str. 395-486.
17. "Ugljan Triptych" after the Restoration, *Hortus Artium Medievalium*, 4, Zagreb-Motovun, 1998., p. 139-144.
18. Prilog o zlataru Francescu iz Milana, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 23, Zagreb, 1999, str. 47-56.
19. Slikarska djela u sačuvanim inventarima zadarskih građana iz 14. i 15. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 42, Zadar, 2000., str. 65-78.
20. Juraj Dalmatinac i Korčula - prilog za kronologiju gradnje šibenske katedrale, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 25, Zagreb, 2001., str. 53-74.
21. Nikola Firentinac u Šibeniku 1464. godine, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 26, Zagreb, 2002., str. 7-18.
22. Utemeljenje franjevačkih samostana na zadarskim otocima, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 45, Zadar, 2003., str. 7-19.
23. Još jedno djelo kipara Pavla iz Sulmone, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 27, Zagreb, 2003., str. 35-41.
24. Zborna crkva sv. Marije u Starom Gradu na Pagu, *Svetište Gospe od Staroga Grada na Pagu (Zbornik radova sa znanstveno-stručnog kolokvija održanog u Pagu 13. kolovoza 2005. godine)*, Zadar, 2005., str. 47-77.
25. Zadarski graditelj Vidul Ivanov i njegovi sinovi, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 47, Zadar, 2005., str. 149-190.
26. Kontinuitet murterskih ranokršćanskih crkava, *Murterski godišnjak*, 2 (Radovi sa znanstvenog skupa "Murter i njegova župa u prošlosti"), Murter, 2005., str. 35-47.
27. Andrija Aleši i stambeno graditeljstvo u Splitu sredinom 15. stoljeća, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 29, Zagreb, 2005., str. 43-57.
28. Ljetnikovac Venturina Pacijeva iz Cesene na Pašmanu, *Zbornik Danâ Cvita Fiskovića 1 - Kultura ladanja*, Zagreb, 2006., str. 33-40.
29. Andrija Aleši i Zadar, *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću - Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 21. i 22. studenog 2003. godine u Splitu*, Split, 2007., str. 93-107.

30. Dva popisa dobara splitskih slikara iz 15. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 49, Zadar, 2007., str. 289-337.

dr. Pavuša Vežić, izvanredni profesor

Rođen je u Makarskoj 18. kolovoza 1947. godine. Srednju građevinsku tehničku školu - arhitektonski smjer, pohađao je u Rijeci i maturirao 1966. godine. Povijest umjetnosti i *filozofiju* studirao na Filozofskome fakultetu u Zadru i diplomirao 1977. godine. Postdiplomski studij Zaštita i revitalizacija graditeljskoga nasljeđa pohađao je u Splitu. Magistrirao 1992. godine, a doktorirao 1994. godine, jedno i drugo na Filozofskome fakultetu u Zadru.

Godine 1968. zaposlio se u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru i radio kao konzervator do 1999. godine. Na Filozofskome fakultetu u Zadru, danas Sveučilište u Zadru, predaje na Odjelu za povijest umjetnosti predmete: Osnove arhitekture i Zaštita spomenika kulture, najprije honorarno, od 1996. do 1999. godine, a potom u stalnome radnom odnosu. U zvanju je izvanrednoga profesora.

Izbor iz bibliografije:

"Vrata Michelea Sanmichelija u Zadru", *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, sv. 29., Zagreb, 2005., str. 93-106.

"Zadar na pragu kršćanstva - Arhitektura ranoga kršćanstva u Zadru i na zadarskom području", Zadar, 2005. /knjiga/ (objavljena krajem 2007.)

"Crkva Svetoga Duha na Aseriji - ranokršćanski mauzolej i romanička crkva Sv. Pavla", *Asseria*, sv. 2., Zadar, 2004.

"O zadarskome biskupu Sv. Donatu", *Smotra - Rundschau*, god. IV., br. 7-8., Zagreb, 2004.

"Rinnovamento ambrosiano e architettura palecristiana a Zara 387 d.c.", *Ambrogio e Agostino / le sorgenti dell'Europeo*, Edizione Olivaris - Milano, 2003.

"Rotonda u Ošlju", *Zbornik Tomislava Marševića*, Split, 2002.

"Su San Donato vescovo di Zara", *Hortus Artium Medievalium*, sv. 8., Zagreb-Motovun, 2002.

"Sveti Donat - rotonda Sv. Trojstva u Zadru", Split, 2002. /knjiga/

"Ciboriji ranoga srednjeg vijeka u Kotoru", *Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji*, sv. 39., Split, 2001.-2002.

"Plutej s likom vladara iz krstionice u Splitu", *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, sv. 25., Zagreb, 2001., str. 7-16.

"Po čemu je u 10. st. katedrala u Zadru mogla sličiti Halkopratejskoj bazilici u Carigradu", *Diadora*, sv. 20., Zadar, 2001.

"Arhitektura crkve i pregrade kora Sv. Lucije u Jurandvoru", 900 godina Bašćanske ploče (1100.-2000.), Baška, 2000.

"Ranoromaničke crkvice Makarskoga primorja - II", *Makarsko primorje*, sv. 5., Makarska, 2000.

"Krstionica i ciborij u Puli i Novigradu", *Novigrad - Cittanova 599.-1999.*, Novigrad, 2002.

- "Crno, crkva Sv. Nikole - postupak pri obnovi povijesne građevine", *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 24-25., Zagreb, 1998.-1999.
- "Elementi di architettura Bizantina nelle costruzioni altomedievali di Zara", *Hortus Atrium Medievalium*, sv. 4., Zagreb,-Motovun, 1998., str. 55-70.
- "I cibori a pianta esagonale risalenti all'Alto medioevo in Istria e in Dalmazia", *Hortus Artium Medievalium*, sv. 3, Zagreb-Motovun, 1997.
- "The Early-Medieval Phase of the Episcopal Complex in Zadar", *Hortus Artium Medievalium*, sv. 1, Zagreb-Motovun, 1995., str. 150-161.
- "Arhitektura romaničke katedrale u Zadru", *Majstor Radovan i njegovo doba*, Trogir, 1994.
- "Episkopalni kompleks u Zadru" (doktorska disertacija), Zadar, 1993.
- "Zadar na pragu kršćanstva", *Diadora*, sv. 15, Zadar, 1993., str. 29-54.
- "O centralnim građevinama Zadra i Dalmacije u ranom srednjem vijeku", *Diadora*, sv. 13, Zadar, 1991.
- "Rezultati istraživanja na prostoru Citadele u Zadru", *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 16, Zagreb, 1990.
- "Rezultati istraživanja u prostoru sakristije do Katedrale", *Diadora*, sv. 12, Zadar, 1990., str. 301-326.
- "Starokršćanski sloj Katedrale u Zadru", *Diadora*, sv. 10, Zadar, 1988., str. 165-181.
- "Prilog poznavanju tipoloških oblika starokršćanskih bazilika u Dalmaciji", *Rapski zbornik*, Zagreb, 1986.
- "Obnova palače Grisogono u Zadru", *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 6-7, Zagreb, 1980-81.
- "Starokršćanska arhitektura u Zadru i na zadarskom području", *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 12, Zagreb, 1986.

dr. Radoslav Tomić, izvanredni profesor

Rođen 1. ožujka 1957. godine u Splitu. Godine 1982. diplomirao povijest umjetnosti i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1983. do 1986. godine kustos u Muzeju grada Splita, a od 1986. do 1998. godine konzervator savjetnik u Regionalnom zavodu za zaštitu spomenika kulture. Magistrirao na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu 1988. godine s temom "Poljica - prostor i spomenici", a doktorsku radnju pod naslovom "Barokno kiparstvo u mramoru na području Dalmacije" obranio na istom fakultetu 1994. godine. Od 1998. godine zaposlen u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu, gdje je 17. prosinca 2002. godine izabran u zvanje višeg znanstvenog suradnika, a 2007. godine u zvanje znanstvenog savjetnika.

Od 1997. godine kao vanjski suradnik predaje kolegij *Umjetnost baroka* na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zadru (od 2002. godine Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru), gdje je 2002. izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog, a 2007. godine u zvanje redovnog profesora.

Zbog stručnog usavršavanja višekratno je boravio na stipendijama i studentskim boravcima u inozemstvu: u Münchenu (1986.), Firenzi (1988., 1992., 2001.), Beču (1993.) i Veneciji (1995., 1997., 1999.).

Od 1999. godine angažiran kao savjetnik Restauratorskih radionica u Splitu, Dubrovniku i Zadru, na području planiranja godišnjih programa, na znanstvenoj valorizaciji umjetnina, te na usmjeravanju metodologije restauratorskih postupaka.

Od 2001. godine nositelj znanstvenoga projekta *Slikarstvo i skulptura od 15. do 19. stoljeća u Priobalnoj Hrvatskoj*. Od akademske godine 1999./2000. predaje na postdiplomskom studiju na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Suradnik Likovne enciklopedije i Hrvatskog biografskog leksikona. Član Društva povjesničara umjetnosti, Matice hrvatske u Zagrebu i PEN kluba u Zagrebu. Član uredništva Književnog kruga u Splitu. Za člana suradnika HAZU (Razred za likovne umjetnosti) izabran 20. svibnja 2004. godine.

Izbor iz bibliografije:

Knjige:

1. *Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji*, Zagreb, 1995., 231 str.
2. *Trogirska slikarska baština*, Zagreb, 1997., 407 str.
3. *Refugium Ilić*, Zagreb, 1997., 50 str.
4. *Matej Otoni - slikar u provinciji*, Omiš, 1997., 28 str.
5. *Franjevačka crkva i samostan na Poljudu u Splitu*, Split, 1997., 24 str.
6. *Obitelj Radman i njezina zbirka umjetnina*, Omiš - Zagreb, 1999., 80 str.
7. *Crkva sv. Filipa u Splitu*, Split, 2001., 64 str.
8. *Splitska slikarska baština*, Zagreb, 2002., 238 str.
9. *Slikar Giovanni Battista Augusti Pitteri u Dalmaciji*, Zagreb, 2002., 142 str.

Koautorstva:

1. *Visovac*, Visovac, 1997.
2. *1000 godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997.
3. *Hrvati - vjera, kultura, umjetnost*, Vatikan, 1999.
4. *Općina Dugi Rat (Umjetnička baština od 15. do 20. stoljeća)*, Dugi Rat, 2000.
5. *Franjo Salghetti Drioli*, Zadar-Zagreb, 2003.
6. *Cvito Fisković, Kulturna baština Boke kotorske*, Zagreb, 2004. (priredio i predgovor napisao)
7. *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije - Zlatarstvo*, Zadar, 2004., 327 str. (s Nikolom Jakšićem)
8. *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije - Slikarstvo*, Zadar, 2006., 403 str. (s Emilom Hiljom)

Znanstveni radovi:

1. Dvije poljičke zastave, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 25, Split, 1985., str. 219-227.
2. Dodatak za Vlaha Bukovca, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 26, Split, 1987., str. 513-520.
3. Slika Agostina Ridolfija u trogirskoj katedrali, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 27, Split, 1988., str. 293-301.
4. Slika Pietra Antonija Novellija u Kninu, *Mogućnosti*, br. 11-12, Split, 1988., str. 1008-1012.
5. Slike Jakova Mianija i Franje Bratanića, *Kulturna baština*, br. 18, Split, 1988., str. 40-44.
6. Nekoliko podataka o umjetnosti u Poljicima u XVII. i XVIII. stoljeću, u: *Ivan Paštrić - život, djelo, suvremenici*, Split, 1988., str. 143-152.
7. Slika Antonija Carnea u Šibeniku, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 12-13, Zagreb, 1988./1989., str. 243-245.
8. Un dipinto di Antonio Carneo a Sebenico, *Arte cristiana* 732, Milano, 1989., str. 243-245.
9. Un dipinto di Antonio Triva a Dalmazia, *Arte cristiana* 740, Milano, 1989., str. 239-242.
10. Prijedlog za Filippa Zanibertija u Šibeniku, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 28, Split, 1989., str. 143-151.
11. Slika Antonija Trive na Braču, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 28, Split, 1989., str. 169-175.
12. La "Madonna con il Bambino e San Giovanni Battista" di Hans Rottenhammer a Trogir (Trau), *Arte veneta* XLIII, Venezia, 1989./1990., str. 90-92.
13. Slike talijanskih slikara 17. i 18. stoljeća u Dalmaciji i Istri, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 30, Split, 1990., str. 267-294.
14. Trogirske slike Giovanni Pietra Silvestrija, *Mogućnosti*, br. 7/8, Split, 1990., str. 818-821.
15. Značajno djelo Mateja Ponzonija u Istri, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 14, Zagreb, 1990., str. 133-135.
16. Novi podatci o makarskoj katedrali, *Makarsko primorje*, br. 1, Makarska 1990., str. 130-136.

17. Pejzaž u starom dubrovačkom slikarstvu, *Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća*, Zagreb, 1991., str. 200-205.
18. Tri nove slike Tripa Kokolje, *Pristil*, br. 34, Zagreb, 1991., str. 90-91.
19. Oltar Giovanni Marije Morlaitera u benediktinskoj crkvi sv. Marije u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 31, Split, 1991., str. 317-331.
20. Odjeci Tintoretta u Trogiru, *Mogućnosti*, br. 3-4, Split, 1991., str. 406-409.
21. Sebastiano Devita na Poišanu i Lovretu u Splitu, *Kulturna baština*, br. 21, Split, 1991., str. 97-103.
22. Oltar Gospe Sinjske, *Slobodna Dalmacija*, Split, 29. VI. 1991.
23. Slika Nikole Grassija u Osoru, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 16, Zagreb, 1992., str. 139-141.
24. Slika "Sv. Martin i prosjak" Antonija Carnea u Trogiru, *Mogućnosti*, br. 1-2, Split, 1992., str. 149-152.
25. Novi podaci o Federiku Benkoviću, *Kolo* 4, Zagreb, 1992., str. 402-418.
26. Brončani anđeli Francesca Cavriolija na oltaru sv. Šimuna u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 33, (*Prijatelj zbornik II*), Split, 1992., str. 259-278.
27. Slikarski izvještaji, *Slobodna Dalmacija*, Split, 26. VIII. 1992.
28. Slike mletačkog baroka na Silbi, u Trogiru i Splitu, *Peristil*, br. 35/36, Zagreb, 1992./1993., str. 219-230.
29. Dva djela iz ostavštine Gašpara Kraljeta u crkvi sv. Antuna Opata u Velom Lošinj, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka, 1993., str. 277-286.
30. Slike u crkvi i samostanu Gospe od Pojšana, *Svetište Gospe od Pojšana*, Split, 1993., str. 53-58.
31. Dubrovčanin Nikola Radulović i Caravaggio, *Dubrovnik* 1, Dubrovnik, 1993., str. 96-105.
32. Pietro della Vecchia u Kaštel Lukšiću i Trogiru, *Kulturna baština*, br. 22-23, Split, 1993., str. 41-51.
33. Due opere della bottega dei Coda in Dalmazia, *Parogne* 523-525, Firenze, 1993., str. 30-36.
34. Djelatnost altarista Pija i Vicka Dall'Acqua u Dalmaciji, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 17, Zagreb, 1993., 67-81.
35. Glavni oltar u župnoj crkvi sv. Stjepana u Starom Gradu na Hvaru i radionica Tremignon, *Mogućnosti*, 3-4, Split, 1993., str. 158-161.
36. Giambettino Cignaroli u Bujama, *Annales* 5, Koper, 1994., str. 103-106.
37. Nekoliko novih podataka o slici "Silazak Duha Svetoga" Santi di Tita u Dubrovniku, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, br. 32, Dubrovnik, 1994., str. 59-64.
38. Smjernice za obnovu spomeničke baštine Drniša, *Ethnologica Dalmatica* 3, Split, 1994., str. 81-85.
39. O Mateju Ponzoniju Pončunu u Engleskoj, Italiji i Hrvatskoj, *Kulturna baština*, br. 24-25, Split, 1994., str. 25-29.
40. Padovaninova slika sv. Vlaha u Apuliji, *Dubrovnik* 5, Dubrovnik, 1994., str. 113-116.
41. Oplakivanje Krista u splitskoj katedrali, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 18, Zagreb, 1994., str. 23-29.

42. Slike Gregoria Lazzarinija u Dalmaciji, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 34, Split, 1994., str. 249-259.
43. Zadarska slika Palme Mlađega u Ninu, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 34, Split, 1994., str. 231-239.
44. Naš Carravaggio Nikole Radulovića, *Vijenac* 6, Zagreb, 1994.
45. Posljednje o Posljednoj večeri, *Vijenac* 8, Zagreb, 1994.
46. Ecce homo iz Dubrovnika, *Vijenac* 10, Zagreb, 1994.
47. Rokoko na hrvatskoj obali, *Vijenac* 13, Zagreb, 1994.
48. Majstori, učenici i naručitelji, *Vijenac* 21, Zagreb, 1994.
49. Doprinosi baroknome slikarstvu, *Peristil*, br. 37, Zagreb, 1994., str. 121-126.
50. Oporuka Jakova Cerinea, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 19, Zagreb, 1995., str. 115-123.
51. Prijedlog za Pietra Thysa u Bribiru, *Peristil*, br. 38, Zagreb, 1995., str. 117-120.
52. Tizian u Dalmaciji, *Vijenac* 39, Zagreb, 1995.
53. O slikama Francesca Maggiotta u Hrvatskoj, *Mogućnosti*, br. 7/9, Split, 1995., str. 32-36.
54. Bilješke o slici "Ecce homo" u Poljicima, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 35, Split, 1996., str. 245-250.
55. Dva djela iz radionice Coda u Dalmaciji, *Ivan Duknović i njegovo doba*, Trogir, 1996., str. 139-147.
56. Juraj Pavlović, slike religiozne tematike, *Kulturna baština*, br. 28/29, Split, 1997., 107-113.
57. Dopune za slikarstvo u Istri - G. B. Argenti u Vodnjanu, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 21, Zagreb, 1997., 59-63.
58. O slikama u crkvi i samostanu na Visovcu, *Visovački zbornik*, Visovac, 1997., str. 133-138.
59. Bortolo Litterini u Dalmaciji, *Kolo* 1, Zagreb, 1998., str. 5-10.
60. Gaetano Grezler u Vodnjanu i Dobroti, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 22, Zagreb, 1998., str. 133-135.
61. Bernardino Castelli, portretist novigradskih biskupa, *Acta Bullearum* 1, Buje, 1999.
62. Slike Paola Paganija u Zadru i Dubrovniku, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 23, Zagreb, 1999., str. 103-109.
63. Portreti iz ostavštine splitske obitelji Bajamonti, *Kulturna baština*, br. 30, Split, 1999., str. 119-127.
64. Novi podaci o oltarima u Trogiru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, br. 37, Split, 1997.-1998. (2000.), str. 313-325.
65. Slika Nevjerni Toma Leandra Bassana u Čari, *Zbornik Čare, Čara*, 1999., str. 129-139.
66. Zadar: The center of Venetian Sculpture in Dalmatia in the Seventeenth and Eighteenth Centuries, u: *Francesco Robba and the Venetian Sculpture of the Eighteenth Century*, Ljubljana, 2000. (Papers from an International Symposium Ljubljana, 16th - 18th October 1998; ed. J. Höfler), str. 209-217.
67. Djela Francesca Migliorija u Dalmaciji, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 24, Zagreb, 2000., str. 161-165.
68. Slika «Sv. Nikola» Pietra Antonija Novellija u Kotoru, *Adrias*, br. 8-9-10, Zagreb-Split, 1998.-2000., str. 159-167.

69. Slikarska djela u Dalmaciji nastala prema grafičkim predlošcima, *Klovićev zbornik*, Zagreb, 2001., str. 153-161.
70. O slikama Antonija Arrigonija u Kotoru i Hvaru, *Kolo 2*, Zagreb, 2001., str. 5-14.
71. Nova zapažanja o Mateju Ponzoniju-Pončunu, *Peristil*, br. 44, Zagreb, 2001., str. 75-80.
72. Štukaturist Giuseppe Monteventi - djela, prijedlozi, hipoteze, *Peristil*, br. 44, Zagreb, 2001., str. 81-92.
73. Il dipinto «Cristo e la Samaritana» di Pier Paolo da Santa Croce in Dalmazia, *Arte cristiana* 805, Milano, 2001., str. 315-316.
74. Novi prilozi o mramornoj skulpturi u Dalmaciji, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 25, Zagreb, 2001., str. 189-199.
75. L'arte dello stucco in Dalmazia nel XVIII secolo: artisti e stile, u *L'arte dello stucco in Friuli nei secoli XVII-XVIII, Atti del Convegno Internazionale*, Passariano-Udine, Udine, 2001.
76. Pietro della Vecchia in Dalmazia, *Paragone* 621, Firenze, 2001., str. 54-60.
77. Toma Babić i likovne umjetnosti, *Zbornik o Tomi Babiću*, Šibenik-Zagreb, 2002., str. 205-211.
78. Tri kopije u Dubrovniku, *Dubrovnik 3*, Dubrovnik, 2002., str. 67-77.
79. Oltarna pala Jacopa Marieschija u Dobroti, *Peristil*, br. 45, Zagreb, 2002., str. 135-140.
80. Oltarne pale Antonija Grapinellija u Dalmaciji, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 26, Zagreb, 2002., str. 89-99.
81. Pietro della Vecchia u Dalmaciji, *Analiza Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti XL*, Zagreb-Dubrovnik, 2002., str. 215-225.
82. Poliptih Girolama da Santa Croce na Visu, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 27, Zagreb, 2003., str. 97-107.
83. Giovanni Lanfranco sull'isola di Lastovo, *Paragone* 641, Firenze, 2003., str. 68-77.
84. Giovanni Lanfranco na Lastovu, *Zbornik I. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti*, Zagreb, 2004., str. 227-235.
85. Slike Gregorija Lazzarinija u Zadru, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 28, Zagreb, 2004., str. 126-133.
86. Prilog proučavanju Škrinje sv. Šimuna i pojava renesanse u Zadru (Medaljon Apolon i Marsija na reljefu Tome Martinova), *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 29, Zagreb, 2005., str. 75-92.
87. Dopune slikarstvu u Dalmaciji (Baldassare D'Anna, Antonio Bellucci, Antonio Grapinelli, Giovanni Battista Augusti Pitteri, Giovanni Carlo Bevilacqua), *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 29, Zagreb, 2005., str. 171-186.
88. Slike XVII. i XVIII. stoljeća u Franjevačkom samostanu u Makarskoj, *Zbornik "Kačić"*, br. 36-38, (*Radovi znanstvenog skupa "Franjevci i Makarska" održanog u prigodi pet stoljeća od prvog pisanog spomena franjevac u Makarskoj. Simpozij je održan u Makarskoj od 17. do 20. listopada 2002. godine*), Split, 2004.-2006., str. 685-705.
89. Slikar Filippo Naldi, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 30, Zagreb, 2006., str. 163-183.
90. Dubrovački slikari Benedikt (Benko) Stay i Petar Mattei – dokumenti i prijedlozi za nova djela, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 31, Zagreb, 2007., str. 111-120.

Katalozi izložbi:

1. Obrana Splita u vrijeme mletačke vlasti, Split, 1994. (suautor)
2. Umjetnost kasnog baroka u Splitu, Split, 1988. (suautor)
3. Palma Mlađi - crteži i slike, Split, 1990. (suautor)
4. Tisuću godina hrvatske skulpture, Zagreb 1991. (suautor)
5. Naše more hrvatsko, Split - Zagreb - Rijeka, 1993. (suautor)
6. Zbirka grafika obitelji Garagnin u Muzeju grada Trogira, Trogir, 1996.
7. Odabrana djela iz trogirske slikarske baštine, Trogir, 1997.
8. Popravlak ratom oštećenih slika iz Dalmatinske zagore, Split, 1998.
9. Zbirka grafika franjevačkog samostana na Poljudu, Split, 1999.
10. Hrvatska pomorska obitelj Balović iz Perasta i njezin arhiv, Split, 1999.
11. Restauracija umjetnina iz splitske katedrale, Split, 2000.
12. Nadbiskupsko sjemenište i nadbiskupska klasična gimnazija "Don Frane Bulić" u Splitu 1700. - 2000., Split, 2000. (suautor)
13. Patriarchi, Quindici secoli di civilita fra l'Adriatico e l'Europa Centrale, Milano, 2000. (suautor)
14. Tesori della Croazia, Venezia, 2001. (autor odabranih kataloških jedinica).
15. Franjo Salghetti Drioli, Zadar, 2001. (suautor).
16. Izložba restauriranih umjetnina, Hrvatski restauratorski zavod-odjeli Split, Split, 2002.
17. Renesansa u Hrvatskoj, Pariz, 2004. (suautor).

dr. Vinko Srhoj, docent

Rođen 4. svibnja 1957. u Splitu. Diplomirao 1983. na Filozofskom fakultetu u Zadru povijest umjetnosti i hrvatski jezik i književnost s temom "Goran Tribuson, 'Snijeg u Heidelbergu' i ostale proze" (posebna pohvala na jugoslavenskom natječaju za diplomske radove „Branko Radičević“ Matice srpske u Novom Sadu). Magistrirao 1988. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom "Kostra Strajnić - život i djelo". Doktorirao 1999. na Filozofskom fakultetu u Zadru s temom "Grupa Biafra (1970.-1978.)". Na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru od 1986. godine vodi kolegije: Metodika struke, Umjetnost danas, Vizualne komunikacije i dizajn, Umjetnost 20. stoljeća i izborne predmete. Sada predaje Umjetnost 20. i 21. stoljeća, Teoriju umjetnosti i izborne predmete. 2003. izabran je u zvanje docenta.

Od 1976. godine sustavno se bavi likovno-kritičkim i teorijskim radom surađujući u dnevnim i periodičnim publikacijama, objavivši više od tisuću naslova, od kojih je najveći broj stručno-kritičkog tipa (Slobodna Dalmacija, Nedjeljna Dalmacija, Vjesnik, Studentski list, Oko, Borba, Polja, Odjek, Život umjetnosti, Hvarski zbornik, Zadarska revija, Zadarski list, Narodni list, Radovi F.F. u Zadru, Quorum, Glasje, Kontura, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti). Tekstove publicira u brojnim katalozima samostalnih i kolektivnih izložbi domaćih likovnih umjetnika, te sudjeluje u izložbenim projektima (Salon mladih u Zadru, Salon mladih u Šibeniku, Splitski salon, Jadranski anale, Biennale malog formata u Splitu, Biennale mladih u Rijeci, Hvarski likovni susreti, Plavi salon u Zadru, Čovjek i more u Zadru, Triennale hrvatskog kiparstva u Zagrebu).

Od značajnijih autorskih izložbenih koncepcija izdvajaju se: "Situacija: kiparstvo" - 21. Splitski salon (1989.), "Corpus Alchymicum" – „Inovacije u slikarstvu osamdesetih godina“ u koautorstvu s T. Maroevićem, A. Travirkom, Z. Poznićem, A. Karamanom, J. Denegrijem – 13. Plavi salon (1990.), "Entropijski snovi ili raspon rezignacije" - koautorstvo 16. riječkog Biennala mladih (1991.), "Instalacije (Jandrić, Tolj, Zrnić)" – koautorstvo s zadarskom Galerijom umjetnina (1995.), "Zvijezda Danica - Morning star", hrvatsko-nizozemska selekcija (video, instalacija, performance, fotografija), koautorstvo s zadarskom Galerijom umjetnina (1998.), "Strategija citata u umjetnosti 80-ih i 90-ih godina" – 15. Plavi salon (1999.), "Četiri kipara otoka Hvara" – koautorstvo s T. Maroevićem, A. Čavićem, J. Belamarićem, (2001.- 2003.), "Retroavangarda" – 16. Plavi salon (2002.), "Životna i umjetnička stvarnost hrvatske obale" – koautorsvo 33. Splitskog salona s A. Maračićem, B. Valušekom, T. Horvatićem (2003.), "Neomoderna ili još jedan prijelom stoljeća" – 17. Plavi salon (2005.).

Glavni je istraživač na znanstvenoistraživačkim projektima: "Likovna umjetnost i likovna kultura 19. i 20. stoljeća" (2002.-2006.) i „Likovna umjetnost i likovna kultura 19., 20. i 21. stoljeća u Dalmaciji“ (od 2007.)

Suradnik je Enciklopedije hrvatske umjetnosti Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Član je uredništva i urednik za likovnu umjetnost časopisa za književnost i umjetnost Glasje (1994. - 2004.). Član uredničkog savjeta Biblioteke Baščina Muzeja Staroga Grada. Član povjerenstva za izdavačku djelatnost Sveučilišta u Zadru (2005.-2007.). Zamjenik pročelnika Odjela za povijest umjetnosti (2005.-2007.). Politički kolumnist u zadarskom Narodnom listu (1994.-2005.).

Predavač na poslijediplomskom studiju sociologije - Kultura i društvo. Mentor na poslijediplomskom doktorskom studiju Povijesti umjetnosti. Na Odsjeku za ruski jezik i književnost održava predavanja od 2005. godine kao gost-predavač. Član je Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske.

Izbor iz bibliografije:

Knjige:

Grupa Biafra 1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2002., str. 1-339.

Juraj Škarpa, Centar za kulturu Staroga Grada, Stari Grad, 2004., str. 1-77.

Dalibor Stošić, Art magazin Kontura, Zagreb, 2008. (u tisku)

Moderno kiparstvo otoka Hvara, Sveučilište u Zadru – Muzej Staroga Grada, Zadar/Stari Grad, 2008. (u pripremi)

Znanstveni radovi i studije:

Umjetnost je uvijek i stara i nova (razmišljanja o preplitanju umjetničkih, znanstvenih, nacionalnih i vjerskih nazora o (ne)spoznatom svijetu kojega se granice, sve većim zaposjedanjem njegovih teritorija, sve više i šire), interdisciplinarna studija, *Glasje*, br. 11/12, Thema, Zadar, 1999., str. 228-239.

Strategija citata u umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina (autorska koncepcija 15. Plavog salona, ostvarena u tri dijela: "Od geste do znaka", "Od umjetnosti preko teorije do života", samostalna izložba Lovre Artukovića. Sudjeluje 29 hrvatskih autora), Galerija umjetnina NMZ, Zadar, kolovoz-listopad, 1999., str. 4.–14, 74-75.

Retroavangarda (autorska koncepcija 16. Plavog salona. Sudjeluju: Ž. Kipke, T. Čeranić, M. Stilinović, V. Martek, D. Jurić, IRWIN), Galerija umjetnina NMZ, Zadar, rujan-prosinac, 2002., str. 5-15.

Biafra u svjetlu utjecaja grupe Zemlja i Valerija Michielija, *Peristil*, br. 45, DPU, Zagreb, 2002., str. 211-220.

Druga skulptura Slavomira Drinkovića. *Peristil*, br. 46, DPU, Zagreb, 2003., str. 145-156.

Graditeljski konstrukt ljudskog tijela u kiparstvu Kažimira Hraste, *Peristil*, br. 47, DPU, Zagreb, 2004., str. 145-157.

Neomoderna ili još jedan prijelom stoljeća (autorska koncepcija 17. Plavog salona. Sudjeluju: Nina Ivančić, Matko Vekić, Duje Jurić, Kristian Kožul, Viktor Popović, Ivan Skvrce, Daniela Pal, Dubravka Rakoci, Robert Šimrak), Galerija umjetnina NMZ, kolovoz-rujan, Zadar, 2005., str. 5-44.

Postmodernost u kiparstvu i slikarstvu Peruška Bogdanića, *Peristil*, br. 48, DPU, Zagreb, 2005., str. 213-224.

Ekspresionistička dionica u opusu kipara Jurja Škarpe, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 31, IPU, Zagreb, 2007., str. 283-296.

Kosta Strajnić i ideja nacionalnog stila u umjetnosti, *Zbornik radova o Kosti Strajniću*, Dubrovnik, 2008. (u pripremi)

Poglavlja u knjigama:

Hrvatska fotografija od tisuću devetsto pedesete do danas (Ante Brkan), Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, 1993., str. 30-31.

Florijan Mičković, monografija (u koautorstvu s: T.Maroević, R.Budalić, I.D. Mikulić, A. Zelenika, B. Francesci, D. Glavan), PCC d.o.o. Međugorje-Čitluk, Mostar, 2006., str. 22-24.

K 15 pojmovnik nove hrvatske umjetnosti (poglavlje: Neomoderna), Art magazin Kontura, Zagreb, 2007., str. 84-97.

K 15 Concepts in new Croatian Art, engl. edition (Neomodernism), Art magazin Kontura, Zagreb, str. 84-97.

dr. Antun Travirka, viši predavač

Rođen 22. veljače 1945. godine u Čepinu, općina Osijek. Na Filozofskom fakultetu u Zadru diplomirao 1974. godine povijesti umjetnosti i *engleski jezik s pregledom književnosti*. Od 1975. do 1995. godine zaposlen u Narodnom muzeju u Zadru na dužnosti voditelja Galerije umjetnina Narodnog muzeja. Godine 1985. imenovan je u zvanje višeg kustosa, a 1990. u najviše zvanje muzejske struke - muzejskog savjetnika.

Od 1980. do 1990. godine predavač je za predmet *Suvremena umjetnost SFRJ*, a od 1990. do 1995. godine za predmet *Hrvatska umjetnost XIX. i XX. stoljeća* na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zadru. Od travnja 1995. godine na istom Odsjeku predaje *Opću umjetnost XIX. i XX. stoljeća, Hrvatsku umjetnost XIX. i XX. stoljeća, te Muzeologiju*. Prema posljednjem nastavnom planu i programu predaje sljedeće predmete: Umjetnost XIX. stoljeća, *Osnove likovnih umjetnosti* i *Muzeologiju*, te izborni predmet iz oblasti povijesti fotografije.

Doktorirao 2005. godine na Sveučilištu u Zadru obranivši doktorsku disertaciju pod naslovom "Likovna kultura u Zadru u tijeku Druge austrijske vlasti 1813.-1918.". Ukupna mu dosadašnja bibliografija broji 207 bibliografskih jedinica. Sudjelovao priopćenjima na znanstvenim skupovima i bio sudionikom više stručnih skupova muzeološkog karaktera. Od 2002. suradnik na znanstvenom projektu dr. sc. Vinka Srhoja pod nazivom *Umjetnost u Dalmaciji u XIX. i XX. stoljeću*.

Od 1975. do konca 2004. godine organizirao, koncipirao, opremio ili likovno postavio 306 različitih izložbenih projekata u zemlji i inozemstvu. Osmislio i realizirao 6 Triennala slikarstva "Plavi salon" od 1977. do 1996. i 5 Međunarodnih triennala fotografije "Čovjek i more" od 1986. do 2001. godine.

Izbor iz bibliografije:

Branko Stojaković, (u suradnji s Abdulahom Seferovićem), Zadar, Kazalište lutaka Zadar, Forum Zadar, 1977., 104 str., ISBN 953-97160-1- /likovna monografija/

Ivan Palčić, monografija, Novalja, Grad Novalja, Matica hrvatska Novalja, Novapress Novalja, 1997., 120.

Katalog X. jugoslavenskog triennala slikarstva Plavi salon. Autorski projekt : Refleksi nadrealizma u poslijeratnom slikarstvu Jugoslavije, Zadar, Narodni muzej Zadar, 204 str., 1980. (Predgovor str. 5-7. Biografije autora str. 100-139. Bibliografija str. 140 - 197. Kronologija str. 198 -202).

Katalog "Likovno stvaralaštvo i likovna kultura u Zadru 1945.-1982.".. Zagreb, Zadar, Reggio Emilia, HDLU Zadar, 1982. Esej: Likovno stvaralaštvo i likovna kultura u Zadru 1945.-1982. str. 7 - 27. Biografije izlagača str. 96 -108. Bibliografija str. 109 - 129. Kronologija str. 130 - 151.

Katalog 11. triennala jugoslavenskog slikarstva Plavi salon (autorski projekt). "Medijska kultura i suvremena likovna praksa", Zadar, Narodni muzej Zadar, 72 str. 1983. Esej na

naslovnu temu: Medijska kultura i njeni odrazi u suvremenom likovnom stvaralaštvu u Jugoslaviji, str. 5 - 24.

Katalog XII. međunarodnog triennala fotografije Čovjek i more (autorski projekt). Zadar, Narodni muzej Zadar, 126. str., 1986. Predgovor katalogu str.7 - 10.

Katalog 12. triennala jugoslavenskog slikarstva Plavi salon. Autorski projekt "More u slikarstvu XIX. i XX. stoljeća na tlu Jugoslavije" Zadar, Narodni muzej Zadar, 100 str., 1987.

Tekst: More u slikarstvu XIX. i XX. stoljeća na tlu Jugoslavije - uvodne napomene uz izložbu str 5 -8.

Katalog 13. triennala slikarstva Plavi salon. Autorski projekt: Inovacije u slikarstvu 80-tih godina. Esej: Egzotični bestijarij novih animalista, str.25-27 Zadar, Narodni muzej Zadar, 114 str., 1990.

dr. Marija Kolega, docent

Rođena je 31. siječnja 1955. godine u Zadru. Osnovnu školu završila u Kalima i Preku, a srednješkolsko obrazovanje stekla u Zadru. Godine 1973. na Filozofskom fakultetu u Zadru upisala je studij *arheologije i povijest umjetnosti*, gdje je diplomirala 1978. godine.

Od 1980. do 2006. godine zaposlena je u Arheološkom muzeju u Zadru. Tijekom rada u Muzeju vodila je mnogobrojna arheološka iskopavanja, posebno ona na području grada Nina. U Muzeju ninskih starina realizirala je stalni postav arheologije i lapidarija.

Godine 1981. upisala je poslijediplomski studij *Kulturna povijest istočne jadranske obale* na Interuniverzitetskomu centru za poslijediplomske studije u Dubrovniku Sveučilišta u Zagrebu. Magistrirala je 1987. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s temom *Rimska portretna plastika u Arheološkom muzeju u Zadru*. Disertaciju pod naslovom *Antička kamena plastika u Liburniji od 1. do 4. stoljeća* obranila je 2004. godine na Sveučilištu u Zadru.

Od 2006. godine zaposlena je na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru gdje je nedugo nakon toga izabrana u znanstveno-nastavno zvanje docenta u kojem se i danas nalazi. Održava nastavu iz više predmeta: *Umjetnost drevnih civilizacija*, *Antička ikonografija* i *Umjetnost Grčke i Rima*, kao i iz više izbornih kolegija.

MARIJA KOLEGA – BIBLIOGRAFIJA

Katalozi i monografije:

1. M. KOLEGA, *Rimska portretna plastika iz zbirke Danieli u Arheološkom muzeju u Zadru*, Zadar, 1990., str. 3-66. (Katalozi i monografije 1.)

Katalozi izložbi:

1. *Antički portret u Jugoslaviji*, Beograd, 1987. (Kat. br. 49, str. 148-49; kat. br. 50, str. 149; kat. br. 65, str. 157; kat. br. 69, str. 159-60; kat. br. 72, str. 160-61; kat. br. 87, str. 167; kat. br. 94, str. 171; kat. br. 97, str. 173; kat. br. 110, str. 179-80; kat. br. 121, str. 186; kat. br. 125-6, str. 188; kat. br. 135, str. 192; kat. br. 138, str. 193; kat. br. 139, str. 194; kat. br. 150, str. 200; kat. br. 172, str. 210; kat. br. 173, str. 210-11; kat. br. 207, str. 227; kat. br. 224, str. 234.).

2. *Antike Porträts aus Jugoslawien*, Frankfurt, 1988. (Kat.-Nr. 49, pp. 66-68; Kat.-Nr. 50, p. 68; Kat.-Nr. 65, pp. 80-81; Kat.-Nr. 69, p. 83; Kat.-Nr. 72, pp. 84-85; Kat.-Nr. 87, p. 93; Kat.-Nr. 94, pp. 99-100; Kat.-Nr. 97, p. 102; Kat.-Nr. 110, pp. 111-12; Kat.-Nr. 121, p. 122; Kat.-Nr. 125, pp. 124-25; Kat.-Nr. 126, p. 125; Kat.-Nr. 135, pp. 129-30; Kat.-Nr. 138, pp. 131-32; Kat.-Nr. 139, p. 132; Kat.-Nr. 150, p. 141; Kat.-Nr. 172, p. 154; Kat.-Nr. 173, p. 155; Kat.-Nr. 207, p. 181; Kat.-Nr. 224, pp. 191-92.).

3. *Retratos antiguos en Yugoslavia*, Barcelona, 1989. (Cat. 47, p. 90; Cat. 56, p. 93; Cat. 67, pp. 95-96; Cat. 68, p. 96; Cat. 151, p. 120; Cat. 160, p. 123; Cat. 162, p. 124; Cat. 164, pp. 124-25; Cat. 165, p. 125; Cat. 171, p. 127; Cat. 174, p. 128; Cat. 180, 181, p. 130; Cat. 185, p.

132; Cat. 187, p. 133; Cat. 190, p. 134; Cat. 194, pp. 135-36; Cat. 198, pp. 136-37; Cat. 199, p. 137.).

4. *Antički portret u Dalmaciji i Istri* (zajedno s Nenadom Cambijem), Zadar, 1990., str. 3-50. (Katalozi 4).

5. *Esculture de marmol de Vespasiano procedente del Augusteum de Narona* (zajedno s E. Marinom i A. Claridge), kat. br. 70, pp. 104-105, u: Tarraco puerta de Roma, Exposición organizada por la fundación "la Caixa", Tarragona, Barcelona, 2001.

6. *Kipovi iz Augusteuma* (zajedno s E. Marinom, I. Rodà), str. 30-51, u: E. MARIN i suradnici, Augusteum Narone: splitska siesta naronskih careva. Katalog izložbe, Split, 2004.

7. E. MARIN - M. VICKERS ed., *The Rise and Fall of an Imperial Shrine: Roman sculpture from the Augusteum at Narona*, Split, 2004. (Oxford-Opuzen Livia, pp. 77-78; no. 14, pp. 87-88; no. 8, pp. 94-95; no. 1, pp. 103-105; 107-108; no. 7, pp. 113-114; no. 2, pp. 121-123; no. 17, pp. 131-132; p. 135; no. 13, pp. 144-146; no. 6, pp. 158-160, 162).

8. E. MARIN- I. RODÀ ed., *Divo Augusto: La descoberta d'un temple romà a Croàcia*. Split, 2004. (Núm. 14, pp. 87-88, 90; Núm. 8, pp. 94-95, 98; Núm. 1, pp. 103-105, 108; Núm. 7, pp. 113-114, 116; Núm. 2, pp. 121-123, 125; Núm. 1, pp. 131-132, 136; Núm. 13, pp. 144-146, 151; Núm. 6, pp. 158-160, 162).

9. *Le statue dell'Augusteum* (zajedno s E. Marinom i I. Rodà) pp. 30-51, u: L'Augusteum di Narona: Roma al di là dell'Adriatico, Split, 2004.

10. M. KOLEGA, *Srednja ulica grada Nina – svjedok vremena. Arheološka istraživanja od 2000. do 2004. godine = The Main street of the city of Nin – a witness to time: archaeological Excavations from 2000 to 2004*, Zadar, 2005., str. 3-30.

Vodiči:

1. M. KOLEGA, *Arheološki muzej Zadar, Muzej ninskih starina*, Zadar, 2004., str. 5-64.

Znanstveni radovi:

1. Rimska portretna plastika iz zbirke Danieli u Arheološkom muzeju u Zadru, *Diadora*, br. 11, 1989., str. 159-222.

2. Dvije rimske stele arhitektonskog tipa s otoka Krka, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, br. 13, Zagreb, 1989., str. 45-50.

3. Portret žene u Arheološkom muzeju u Zadru, *Diadora*, br. 13, 1991., str. 213-223.

4. *Damnatio memoriae* u rimskoj portretnoj umjetnosti: Domicijan/Nerva u Ninu, *Diadora*, br. 14, 1992., str. 59-82.

5. Rimski reljef na otoku Pagu, *Diadora*, br. 16-17, 1994.-1995., str. 243-262.

6. Carski kipovi Julijevsko-Klaudijevske dinastije u Enoni, *Histria Antiqua*, br. 4, 1998., str. 85-91.

7. Rimski nadgrobni spomenici s figuralnim prikazom u Enoni, *Diadora*, br. 20, 2000., str. 121-155.

8. Kipovi iz Augusteuma Narone. Opis – tehnika – ikonografija. (zajedno s A. Claridge i I. Rodà), *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, sv. 97, Split, 2005., str. 199-272.

9. Le due sculture inedite (nn. 3-4) dell'Augusteum di Narona: Ottavia e Antonia minor? (zajedno s E. Marinom, A. Claridge, I. Rodà), *Rendiconti della Pontificia Accademia Romana di Archeologia*, vol. LXXIX, 2006.-2007., pp. 177-203.

4.5

Nastavne baze za provođenje praktične nastave

Praktična nastava (koju program razlikuje od terenske nastave koja je obvezna za većinu kolegija preddiplomskog i diplomskog studija) izvodi se u sklopu modula diplomskog studija u relevantnim nastavnim bazama. Programom je predviđeno da se praktična nastava izvodi pod vodstvom mentora i uz pomoć istaknutih stručnjaka u relevantnim institucijama; a nastavničko usmjerenje na srednjoškolskim ustanovama u mjestima stalnog boravišta studenata pod vodstvom...

4.6

Optimalan broj studenata

Optimalan broj studenata s obzirom na broj nastavnika, prostor i opremu jest 10 po akademskoj godini za studente koji studij povijesti umjetnosti upisuju kao jednopredmetni studij i 20 za studente koji studij povijesti umjetnosti upisuju kao dvopredmetni studij.

4.7

Procjena troškova studija po studentu

Osnovno po Odjelu	1. 380. 000,00
Troškovi plaća zaposlenika u nenastavnim zvanjima (administracija)	420.000,00
Bruto troškovi plaća nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima, 6 (npr. izv. profesor npr. 144 000 kn)	864.000,00
Bruto troškovi plaća nastavnika ili suradnika, 8 (npr. asistent s mr. 87. 600 kn)	788.400,00
Troškovi plaća vanjskih suradnika (1/3 plaće stalno zaposlenih), 1	48.000,00
Troškovi terenske nastave ili prakse	100.000,00
UKUPNO:	3.600.400,00
Ukupno studenata jednopredmetnog programa: 50 Ukupno studenata dvopredmetnog programa: 100	
Prosječan trošak po studentu:	24.002,66
Trošak po studentu jednopredmetnog programa	32.284,00
Trošak po studentu dvopredmetnog programa	16.124,00

4.8

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe studijskog programa

Sukladno relevantnim propisima Sveučilišta i Odjela.